

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

**DESTİNASYONDA YAŞAYAN YEREL HALKIN TURİZM
HAKKINDAKİ ALGILARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK
BİR ARAŞTIRMA: SİNOP ÖRNEĞİ**

GAMZE AYDIN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
DOÇ. DR. AYDIN ÜNAL

SİNOP - 2025

TEZ KABUL

Gamze AYDIN tarafından hazırlanan “**DESTİNASYONDA YAŞAYAN YEREL HALKIN TURİZM HAKKINDAKİ ALGILARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: SİNOP ÖRNEĞİ**” başlıklı bu çalışma 08.05.2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan	Dr. Öğr. Üyesi Alpay TIRIL Sinop Üniversitesi / Turizm Fakültesi	İmza
Üye (Danışman)	Doç. Dr. Aydın ÜNAL Sinop Üniversitesi / Turizm Fakültesi	İmza
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Hülya ERASLAN Harran Üniversitesi / Turizm Fakültesi	İmza

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Hüseyin Turan ARAT

.....

ETİK BEYAN

Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Gamze AYDIN

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DESTİNASYONDA YAŞAYAN YEREL HALKIN TURİZM HAKKINDAKİ ALGILARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: SİNOP ÖRNEĞİ

GAMZE AYDIN

SİNOP ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

DANIŞMAN: DOÇ. DR. AYDIN ÜNAL

Bu çalışmada Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan anket aracılığıyla Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halka yüzyüze ve çevrimiçi ulaşılmaya ve turizme ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın veri toplama sürecinde anket tekniğinden yararlanılmıştır. Yapılan bu çalışmada iki bölümden ve 31 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Araştırma alanı olarak Türkiye'nin en kuzey ucunda yer alan ve Ayancık, Boyabat, Dikmen, Durağan, Erfelek, Gerze, Merkez, Saraydüzü ve Türkeli ilçelerinden oluşan Sinop destinasyonu seçilmiştir. Korunmuş ve bozulmamış tarihi dokusu, kültürü, denizi, doğası ve yerel gastronomisi ile Sinop; turizm açısından önemli alternatif turizm destinasyonlarından biridir. Araştırmanın evrenini Sinop destinasyonunda yaşayan ve araştırmanın veri toplama süreci içerisinde ulaşılabilen yerel halkın bütünü oluşturmaktadır. TÜİK verilerine göre Sinop destinasyonunda 2023 yılı itibarıyla toplam 229.716 kişinin yaşadığı tespit edilmiştir. Araştırma örneklemini ise veri toplama süreci içerisinde (10.03.2024-02.05.2024) ulaşılabilen ve Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halktan oluşmaktadır. Evreni temsil edecek kabul edilebilir örneklem büyüklüğünü (384 katılımcı) sağlamak için hazırlanan anket Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halka ulaştırılmıştır. Bu çalışmada örnekleme dâhil edilecek bireylerin belirlenmesinde olasılığa dayalı örnekleme yöntemlerinden basit tesadüfi örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci sonunda toplam 405 kişiye ulaşılmıştır ve tüm katılımcıların dönütleri araştırma analizlerine dâhil edilmiştir. Araştırma analizleri (SPSS 24.0) sonucunda; araştırmaya katılan yerel halkın çoğunluğunun erkek, 25-60 yaş aralığında, lisans düzeyinde eğitime sahip, kendi işini yapan ve 25.001 TL-50.000 TL aylık gelire sahip kişilerden oluştuğu; turizmi destinasyonları için yararlı olarak değerlendirdikleri ve destinasyonlarına gelen turistlere yönelik bakış açıları olumlu düzeyde olduğu belirlenmiştir. Araştırmada faktör analizine ilişkin boyutlar; Turizmin Algılanan Pozitif Etkileri (TAPE), Turizmin Doğal Çevre ve Ekonomi Üzerindeki Olumsuz Etkileri (TÇEOE), Turizmin Gelişimine Destek (TGD), Turizmin Gelişiminden Memnuniyet (TGM), Turizmden Kişisel Fayda Sağlama (TKFS) ve Turizmin Olumsuz Sosyo-Kültürel Etkileri (TOSKE) olarak adlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELELER: Turizm; Destinasyon; Yerel Halk; Algı; Sinop.

Mayıs 2025, 59 Sayfa

ABSTRACT

MSC THESIS

A RESEARCH ON DETERMINING THE PERCEPTIONS OF LOCAL PEOPLE LIVING IN THE DESTINATION ABOUT TOURISM: THE CASE OF SİNOP

GAMZE AYDIN

SINOP UNIVERSITY INSTITUTE OF GRADUATE PROGRAMS

DEPARTMENT OF TOURISM MANAGEMENT

SUPERVISOR: ASSOCIATE PROF. DR. AYDIN ÜNAL

This study aimed to determine the perceptions of local people living in Sinop destination regarding tourism activities in their destination. In this context, through the survey prepared, it was tried to reach the local people living in Sinop destination face to face and online and to determine their perceptions about tourism. Survey technique was used during the data collection process of the research. In this study, a survey consisting of two parts and 31 questions was used. Sinop destination, which is located at the northernmost tip of Turkey and consists of Ayancık, Boyabat, Dikmen, Durağan, Erfelek, Gerze, Merkez, Saraydüzü and Türkeli districts, was chosen as the research area. Sinop, with its preserved and untouched history, culture, sea, nature and local gastronomy; it is one of the important alternative tourism destinations in terms of tourism. The population of the research consists of the local people living in the Sinop destination and who can be reached during the data collection process of the research. According to TÜİK data, it has been determined that a total of 229.716 people live in Sinop destination as of 2023. The research sample consists of local people living in the Sinop destination who could be reached during the data collection process (March 10, 2024-May 2, 2024). The survey prepared to ensure an acceptable sample size (384 participants) to represent the universe was delivered to local people living in the Sinop destination. In this study, simple random sampling method, one of the probability-based sampling methods, was used to determine the individuals to be included in the sample. At the end of the data collection process of the research, a total of 405 people were reached and the feedback of all participants was included in the research analysis. As a result of research analysis (SPSS 24.0); the majority of the local people participating in the research are male, aged 25-60, have undergraduate education, are self-employed and have a monthly income of 25.001 TL-50.000 TL; it was determined that they evaluated tourism as beneficial for their destinations and their perspectives towards tourists coming to their destinations were positive. Dimensions related to factor analysis in the research; Perceived Positive Effects of Tourism, Negative Effects of Tourism on the Natural Environment and Economy, Support for the Development of Tourism, Satisfaction with the Development of Tourism, Personal Benefit from Tourism and Negative Socio-Cultural Effects of Tourism is named.

KEYWORDS: Tourism; Destination; Local People; Perception; Sinop.

May 2025, 59 Pages

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasında, bu zorlu ve uzun süreçte bana yol gösterdiği, değerli bilgilerini ve tecrübelerini benimle paylaştığı için Sayın Danışmanım Doç. Dr. Aydın ÜNAL'a; veri toplama aşamasında gerekli izinleri sağlayarak ve her türlü desteği esirgemeyerek çalışmamın ilerlemesine olanak tanıyan Sinop Üniversitesi Rektörlüğüne; anket çalışmama katılarak tezime katkı sunan Sinop halkına; hayatımın her anında olduğu gibi bu süreçte de bana sonsuz destek olan sevgili eşim Mert AYDIN'a ve kıymetli aileme sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunarım.

Gamze AYDIN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ KABUL.....	ii
ETİK BEYAN.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	ix
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	5
2.1. Turizm Kavramı.....	5
2.2. Yerel Halk Kavramı.....	7
2.3. Turizm ve Yerel Halk İlişkisi.....	8
2.4. Turizmin Destinasyona ve Yerel Halka Etkileri.....	9
2.4.1. Turizmin destinasyona ve yerel halka ekonomik etkileri.....	11
2.4.2. Turizmin destinasyona ve yerel halka çevresel etkileri.....	12
2.4.3. Turizmin destinasyona ve yerel halka sosyo-kültürel etkileri.....	14
2.5. Turizmin destinasyona ve yerel halka etkilerine yönelik yapılmış araştırmalar.....	16
3. YÖNTEM.....	21
3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı.....	21
3.2. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi.....	21
3.3. Araştırmanın Alan Seçim Süreci.....	21
3.4. Araştırmanın Veri Toplama Süreci.....	22
3.5. Araştırmanın Analizleri.....	23
3.6. Araştırmanın Hipotezleri.....	23
4. BULGULAR.....	25
4.1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bulgular.....	25
4.2. Güvenirlilik Analizine İlişkin Bulgular.....	25
4.3. Faktör Analizine İlişkin Bulgular.....	26
4.4. Araştırmanın Fark Test Analiz Sonuçları.....	28
5. SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	36
KAYNAKLAR.....	42
ÖZGEÇMİŞ.....	49

TABLÖLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 4.1 Katılımcıların demografik özellikleri.....	25
Tablo 4.2 Araştırma ölçeğine ilişkin güvenirlik analizi sonuçları.....	26
Tablo 4.3 Araştırma ölçeğine ilişkin faktör analizi sonuçları.....	27
Tablo 4.4 Yerel halkın cinsiyet durumları açısından T test analiz sonuçları.....	29
Tablo 4.5 Yerel halkın yaş durumları açısından ANOVA analiz sonuçları.....	29
Tablo 4.6 Yerel halkın eğitim düzeyleri açısından ANOVA analiz sonuçları.....	30
Tablo 4.7 Yerel halkın meslekleri açısından ANOVA analiz sonuçları.....	31
Tablo 4.8 Yerel halkın aylık gelir düzeyleri açısından ANOVA analiz sonuçları.....	32
Tablo 4.9 Yerel halkın turizmin etkilerini değerlendirme düzeyleri açısından T test analiz Sonuçları.....	33
Tablo 4.10 Yerel halkın turistlere bakış açısına yönelik T test analiz sonuçları.....	34
Tablo 4.11 Araştırma hipotezleri analiz sonuçları.....	35

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler;

AIEST	: Association Internationale d'experts Scientifiques du Tourisme
ANOVA	: Analysis of Variance
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences
TAPE	: Turizmin Algılanan Pozitif Etkileri
TÇEOE	: Turizmin Doğal Çevre ve Ekonomi Üzerindeki Olumsuz Etkileri
TGD	: Turizmin Gelişimine Destek
TGM	: Turizmin Gelişiminden Memnuniyet
TKFS	: Turizmden Kişisel Fayda Sağlama
TOSKE	: Turizmin Olumsuz Sosyo-Kültürel Etkileri
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNWTO	: United Nations World Tourism Organization
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri

1. GİRİŞ

Çalışmanın Konusu

Turizm kavramı; *“insanların sürekli olarak ikamet ettikleri yerler dışında sürekli yerleşmemek, özellikle politik ve ticari bir amaç gütmemek üzere, liberal bir atmosfer içinde, iş, merak, din, sağlık, spor, dinlenme ve kültür gibi amaçlarla veya aile ziyareti, kongre seminerlere katılmak gibi nedenlerle, kişisel veya toplu bir şekilde yaptıkları, seyahatlerden ve gittikleri yerlerde 24 saati aşan konaklamalarından ortaya çıkan iş ve ilişkileri kapsayan endüstri ve sosyal bir olay”* (Olalı, 1990: 6) şeklinde tanımlanabilir. Turizmin gerçekleştiği destinasyonlara ve bu destinasyonlarda yaşayan yerel halka ekonomik, sosyo-kültürel, toplumsal ve çevresel birçok etkisinden söz etmek mümkündür (Kozak vd., 2014: 77). Destinasyon kavramı ise en yalın haliyle *“varılacak olan yer”* (TDK, 2025a) şeklinde ifade edilmektedir. Ancak bu tanımda destinasyon kavramının hiçbir boyutu ele alınmamaktadır. Destinasyonu Friks (1999) bir çalışmasında; *“sıradan yerel halkın içerisinde turistik toplulukların bazı çeşitlerinin bulunduğu coğrafi bir bölge veya alan”* olarak tanımlamaktadır (Tinsley & Lynch, 2001: 372). Bir destinasyonun turistik değerlerinin ve kaynaklarının potansiyelini tam olarak ortaya çıkaracak pazarları saptamak ve bu pazarlara yönelik tanıtım faaliyetlerinin hayata geçirmek (Aktaş, 2007: 117) ve destinasyonda ikamet eden yerel halkın uzun dönemli refah seviyesini yükseltmek, turistlerin memnuniyetini en yüksek seviyede sağlamak, yerel girişimcilerin varlığını desteklemek ve kârlarını makul seviyede sürdürmek, turizmin sosyo-kültürel, çevresel ve ekonomik faydalarını ve maliyetlerini dengelemek oldukça önemlidir (Buhalis, 2000: 99). Tüm bu amaçlara ulaşılabilmesi için destinasyonu oluşturan turistler, girişimciler, yerel ve merkezi idareler, küçük ve orta ölçekli işletmeler, turizm sektöründeki işletmeler ve bu sektörde çalışan personel gibi paydaşların yanı sıra yerel halkın çıkarlarının ortak paydada buluşturulması gerekmektedir (Tosun & Bilim, 2004: 128; Giritlioğlu & Avcıkurt, 2010: 78). Çünkü yerel halk tüm bu paydaşlara ve turizm faaliyetlerine ev sahipliği yapmaktadır. Bu nedenle bir paydaş olarak yerel halkın turistik planlama, politika geliştirme, strateji oluşturma ve yatırım kararlarında süreçlere dâhil edilmesi önemlidir (Akova, 2006: 79).

Çalışmanın Önemi

Bilgi ve iletişim teknolojileri, sosyal medya, seyahat engellerinin azalması, ulaşım araçlarının çeşitlenmesi ve ulaşımın konforunun artması turistik destinasyonlara olan

talebi olumlu şekilde etkilemektedir. Bu durum ekonomik, kültürel, sosyal, politik, çevresel gelişimleri ve etkileşimleri desteklemektedir (Emekli vd., 2006: 2; Cengiz & Kırkbir, 2007; Dilek vd., 2017). Turizm pazarından daha fazla pay almak isteyen destinasyonlar bu süreçte yerel halkın ekonomik gelirlerinin artması, yaşam kalitelerinin yükseltilmesi, iş ve istihdam olanaklarının artması (Yoon vd., 2001; Çakıcı vd., 2014; Türker vd., 2016), kadınların iş gücüne katılımının desteklenmesi, modern bir yaşam tarzına geçişin sağlanması (Andereck & Nyaupane, 2011), yabancı dil öğrenme becerilerinin gelişmesi ve genel eğitim düzeylerinin artışı gibi olumlu kazanımları elde etmektedirler (Kozak vd., 2014). Ancak bu rekabet beraberinde destinasyonlarda artan ziyaretçi sayısının neden olduğu trafik sıkışıklığı ve park sorunu, kalabalıklaşma, altyapı eksiklikleri (Kozak vd., 2014; Akpulat & Polat Üzümcü, 2019), suç oranlarında, alkol ve uyuşturucu kullanımında gözlemlenen artışlar (Keskin & Çontu, 2011), doğal güzelliklerin tahrip edilmesi, genel fiyat seviyelerinin yükselmesi, dil ve etnik gruplar arasında çatışmaların yaşanması (Çelik, 2019), sosyal sorunlar ve kültürel bozulma (Çelikkanat & Güçer, 2014; Türker vd., 2016) gibi yerel halk tarafından olumsuz olarak algılanan ve değerlendirilen etkilerin hissedilmesine de neden olmaktadır (Kim vd., 2020). Turizmin destinasyonlar üzerindeki pozitif etkisinin arttırılması ve negatif etki algılarının azaltılmasında ise o bölgede yaşayan yerel halkın hassasiyetle dikkate alınması gerekmektedir (Duran, 2013). Çünkü yerel halkın destinasyonlarındaki turistik faaliyetlere, planlama ve strateji oluşturma süreçlerine dâhil edilmediği durumlarda tam manasıyla ve bütüncül şekilde başarı şansı oldukça azalmaktadır (Simmons, 1994; Biçici, 2014). Bu nedenle periyodik olarak yerel halkın destinasyonlarındaki turistlere ve turizm faaliyetlerine yönelik algılarının ve değerlendirmelerinin ölçülmesi önem arz etmektedir (Akova, 2006; Nunkoo & Ramkinson, 2010; Gürsoy vd., 2010).

Çalışmanın Amacı

Alanyazındaki çalışmalar, genel olarak yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerine ve ziyaretçilere karşı olumlu bir tutum sergilediğini ve turistlerin varlığını destinasyonlarının ilerlemesi için bir unsur olarak kabul ettiğini göstermektedir. Bununla birlikte turizm faaliyetlerinin yoğunlaşmasıyla ortaya çıkan suç oranlarındaki artış, alkol ve madde kullanımı, trafik sıkışıklığı ve park yeri yetersizliği ile doğal çevrenin zarar görmesi gibi sorunlar zaman zaman yerel halkın turistlere yönelik algısında olumsuz bir değişime neden olabilmektedir. Ancak araştırma konusu kapsamında Sinop destinasyonunda daha evvel yapılmış ve tamamlanmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu

nedenle çalışmada Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan anket aracılığıyla Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halka yüzyüze ve çevrimiçi ulaşılmaya ve turizme ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın Yöntemi

Araştırmanın veri toplama sürecinde anket tekniğinden yararlanılmıştır. Bu çalışmada iki bölümden ve 31 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Anketin ilk bölümü katılımcıları ve demografik özelliklerini tespit etmeye yönelik yedi sorudan (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, meslek, gelir düzeyi, destinasyona turizmin etkisini değerlendirme ve destinasyondaki turistlere bakış açısı) ve bu sorulara ilişkin cevaplandırıcıların seçebilecekleri seçeneklerden oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümü ise katılımcıların destinasyondaki turizm faaliyetlerine ilişkin algılarının belirlenmesine yönelik 24 sorudan ve beşli Likert (5: Kesinlikle Katılıyorum ve 1: Kesinlikle Katılmıyorum) bir ölçekten oluşmaktadır. Ankette yer alan demografik ve Likert tipi sorular Dilek vd. (2017) yılında yayımlanan “*Hasankeyf Halkının Turizmin Gelişimine Yönelik Tutumu*” başlıklı çalışmalarından alınmıştır. Bu çalışmada anketin içerik geçerliğinin sağlanması amacıyla metin ve dil bilimi konularında Sinop Üniversitesi Turizm Fakültesi öğretim üyelerinden görüş alınmıştır. Ayrıca anket ve veri toplama süreci için Sinop Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’nun 29 Şubat 2024 tarih ve 2024/22 sayılı kararı ile onay alınmıştır.

Çalışmanın Varsayımları

Bu çalışmada örneklem grubunun evreni tam anlamıyla temsil ettiği varsayılmaktadır. Araştırma anket sorularına katılımcıların vermiş oldukları cevapların konu hakkındaki algılarını ve kanaatlerini yansıttığı ikinci varsayım olarak belirlenmiştir. Katılımcılara uygulanan anketin güvenilirliğinin ve geçerliğinin kanıtlandığı ve ölçülmek istenen değişkenleri ve ilişkileri tam anlamıyla ölçtüğü varsayılmaktadır.

Çalışmanın Sınırlıkları

Araştırmanın evreni 10.03.2024-02.05.2024 tarihleri arasında Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın bütünü ile sınırlıdır. Araştırmanın örnekleme ve analizlere dâhil edilen veri kütlesi yine ilgili tarihlerde ulaşılan 405 anket katılımcısı ile sınırlıdır. Ayrıca araştırma veri toplama süreci turizm sezonunun destinasyonda başlamadığı ve yerel

halkın turizm ile ilgili olumsuz deneyimlerini henüz yaşamadıkları bir dönem ile sınırlı tutulmuştur.

Çalışmanın Tanımları

Turizm: “*insanların sürekli ikâmet ettikleri ve çalıştıkları yerlerin dışına geçici veya kısa süreli olarak seyahat etmeleri ve gittikleri bu yerlerde yaptıkları aktiviteler*” şeklinde tanımlanabilir (Burkart & Medlik, 1974).

Yerel Halk: “*turistlerin ziyaret ettiği belirli bir alanda yaşayan, bölgede turizm, iş ve benzeri geçici amaçlarla bulunmayıp, belirtilen alanda, yerleşik olduğu alanın sahibi ya da kiracısı olarak bulunan kişilerden oluşan tüm popülasyonu tanımlayan kavram*” şeklinde tanımlanabilir (Zerman, 2020).

Algı: “*bir şeye dikkati yönelterek o şeyin bilincine varma, idrak*” (TDK, 2025b); ve “*bireyin duyularıyla hissettiği, beyinde işlediği, hafızasına kaydettiği fiziksel veya zihinsel bir tepki biçimi oluşturduğu bilgilerin yorumlanması*” şeklinde tanımlanabilir (Yılmaz, 2013: 68).

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde üzerinde çalışılan konu hakkında kavramlara ve detaylı alanyazın bilgisine yer verilmiştir.

2.1. Turizm Kavramı

Latince “*tornus*” kelimesinden türetilen “turizm” kavramı; “*dönme*” eylemi anlamına gelmektedir. Kavram 19. yüzyılda İngilizlerin Kıta Avrupası seyahatlerini tanımlamak için kullanılmıştır. Daha sonraki dönemlerde ise kavramın bireylerin dinlenme, gezip görme, eğlenme, tanıma ve öğrenme gibi çeşitli amaçlarla yapılan seyahatleri kapsadığı bilinmektedir (Altay & Aydın, 2020). Turizm kavramına ilişkin ilgili alanyazında turizmin farklı tanımlamalarına rastlamak mümkündür. Buna göre turizm kavramı ilk kez 1905 yılında Guyer Feuler tarafından “*gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinimleri, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma isteğine; doğanın insanlara mutluluk verdiği inancına dayanan ve özellikle ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu olarak ulusların ve toplulukların birbirlerine daha çok yaklaşmasına olanak veren modern çağa özgü bir olaydır*” şeklinde tanımlanmıştır (Kozak vd., 2014: 1). Turizm kavramını ekonomik yönüyle değerlendiren Avusturyalı ekonomist Hermann V. Schullard 1910 yılında turizmi “*ekonomik niteliği baskın olan, yabancıların belirli bir ülke, şehir veya bölgeye giriş, kalış ve hareketleriyle doğrudan ilişkili faaliyetlerin bütünü*” şeklinde tanımlamıştır (Anand, 1997: 41). 1942 yılında İsviçreli akademisyenler Hunziker ve Krapf turizm kavramını teknik yönüyle ele almışlardır. Yazarlara göre turizm; “*yabancıların seyahati ve geçici konaklamalarından doğan ilişki ve olguların toplamıdır; ancak bu konaklama kalıcı bir ikamet olmamalıdır ya da gelir getirici bir faaliyeti içermemelidir*” (Jayapalan, 2001: 5). Bu tanımın Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Derneği (AIEST: Association Internationale d'experts Scientifiques du Tourisme) tarafından da kabul gördüğü ifade edilmektedir. İlgili tanım üç temel unsuru; yerli ve yabancıların seyahate katılmalarını, ziyaret edilen destinasyonda geçici kalınmasını ve bu süreçte kazanç sağlayan bir faaliyette bulunulmamasını kapsamaktadır (Anand, 1997: 41).

Türk Dil Kurumu (TDK) Güncel Büyük Sözlüğüne göre ise turizm kavramı; “*dinlenme, eğlenme, görme, tanıma vb. amaçlarla yapılan gezi*” ve “*bir ülkeye veya bir bölgeye turist çekmek için alınan ekonomik, kültürel ve teknik önlemlerin, yapılan çalışmaların tümü*” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2025c). Birleşmiş Milletler Dünya Turizm

Örgütü (UNWTO: United Nations World Tourism Organization) Turizm Terimleri Sözlüğüne göre turizm kavramı; *“insanların kişisel veya ticari/mesleki amaçlarla olağan çevrelerinin dışındaki ülkelere veya yerlere hareket etmesini gerektiren sosyal, kültürel ve ekonomik bir olgudur. Bu kişilere ziyaretçi denir (ki bunlar turist veya günübirlikçi olabilir; yerleşik veya yerleşik olmayan) ve turizm, bazıları turizm harcamalarını içeren faaliyetleriyle ilgilidir”* şeklinde tanımlanmaktadır (UNWTO, 2025). Bir diğer tanıma göre ise turizm; *“ziyaretçi, ziyaret edilen ülke veya yerde yerleşik bir kuruluş tarafından istihdam edilmek dışında herhangi bir temel amaçla (iş, eğlence veya diğer kişisel amaçlar) bir yıldan az bir süre için, her zamanki çevresinin dışındaki bir ana varış noktasına seyahat eden kişidir. Ziyaretçiler tarafından yapılan bu geziler turizm gezileri olarak nitelendirilir. Turizm, ziyaretçilerin faaliyetlerini ifade eder”* şeklinde tanımlanmaktadır (United Nations, 2008). Goeldner & Ritchie (2011: 4) ise turizm kavramını; *“turistler, tedarikçiler, ev sahibi ülkeler ve topluluklar, ziyaretçilerin misafir edilmesinde yer alan yerel halk ile olan ilişkilerden gelişen süreçler, eylemler ve sonuçlar”* olarak tanımlanmaktadır.

Turizm kavramına yönelik alanyazında yer alan tanımların çokluğu turizm kavramının çok boyutlu, karmaşık ve oldukça kapsamlı bir yapıya sahip olduğuna işaret etmektedir. Bazı araştırmacılar turizmi *“sektör”* olarak değerlendirirken bazı araştırmacılar ise *“sistem”* olarak değerlendirmektedirler (Çuhadar, 2006: 5). Yapılan bu kadar çok tanıma rağmen kavramın evrensel olarak kabul gören ve kesinleşmiş bir tanımı üzerinde henüz uzlaşa sağlanamamıştır. Bu durumun temel sebeplerinden biri de turizm faaliyetlerinin temelinde insan bileşeninin olması ve bu bileşenin kapsadığı psikolojik, ekonomik, kültürel, sosyal ve politik faktörlerdir (Olalı, 1990).

Turizm kavramını; bireylerin yaşadıkları yerler ve bölgeler dışına yaptıkları ziyaretler ve konaklamalara bağlı ortaya çıkan ihtiyaçlarla ilgili faaliyetler olarak nitelendirmek mümkündür. Turizm, seyahat edenlerin ve hizmet sunanların etkileşimi ile bir araya gelen bir olay, faaliyet ve ilişkiler bütünü olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca yatırım, kazanç, döviz ve istihdam sağlayarak sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan önemli bir etkiye sahip faaliyet olduğunu söylemek de mümkündür. Bununla birlikte turizm gelişmekte olan ülkeler için önemli bir gelir kaynağıdır ve yerel halkın ekonomik açıdan kalkınmasına katkı sağlamaktadır (Ataman, 2019).

2.2. Yerel Halk Kavramı

Turizm araştırmalarında sıklıkla ele alınan yerel halk kavramı; “*yerel*” ve “*halk*” kavramlarının birleşiminden oluşmaktadır. TDK Güncel Büyük Sözlüğüne göre yerel kavramı; “*yöresel*” (TDK, 2025d) olarak, halk kavramı ise “*aynı ülkede yaşayan, aynı kültür özelliklerine sahip olan, aynı uyruktaki insan topluluğu; cumhur, folk*” şeklinde tanımlamaktadır (TDK, 2025e). Bu tanımlardan hareketle yerel halk kavramını “*belirli bir yörede yaşayan, o yörenin kültürel normlarını benimseyen ve o yöreye aidiyetlik duygusuyla bağlılık gösteren insan topluluğu*” olarak ifade etmek mümkündür (şentürk, 2019: 31). Yerel halk kavramının farklı disiplinlerde farklı tanımları bulunmaktadır. Turizm faaliyetlerine ve araştırmalarına yönelik kullanılan tanıma göre yerel halk; herhangi bir destinasyonda ikamet eden, turistlerin seyahatlerinin başından itibaren destinasyona ulaştıklarında karşılaştıkları, sosyal iletişimde ve etkileşimde bulundukları ayrıca onlara hizmet sunan bireylerden oluşan topluluk olarak ifade edilebilmektedir (şentürk, 2019). Diğer bir tanıma göre ise yerel halk; “*turistlerin ziyaret ettiği belirli bir alanda yaşayan, bölgede turizm, iş ve benzeri geçici amaçlarla bulunmayıp, belirtilen alanda, yerleşik olduğu alanın sahibi ya da kiracısı olarak bulunan kişilerden oluşan tüm popölasyonu tanımlayan kavram*” olarak tanımlanmaktadır (Zerman, 2020). Scherl & Edwards (2007) ise yerel halk kavramını; “*ortak kimliğe sahip olan ve bulundukları bölgelerde güçlü sosyal, kültürel, ekonomik ve manevi yönden bağları bulunan insan toplulukları*” olarak tanımlamaktadır (Muganda vd., 2013: 54). Uluslararası alanyazında yerel halk kavramının “*topluluk*” kavramı ile özdeş kullanıldığı da tespit edilmiştir. Agrawal & Gibson (1999) topluluğu; “*benzer normlara ve çıkarlara sahip, küçük mekânsal birim ve ortak özelliklere sahip bir sosyal yapı*” olarak tanımlamaktadır. Alman sosyolog Ferdinand Tönnies, 1887 tarihli önemli eseri “*Gemeinschaft ve Gesellschaft*” ta, yerel halk kavramının kökenlerinin 18. yüzyılın sonlarına kadar uzandığı belirtilmektedir. 19. ve 20. yüzyıl bilim insanlarının çalışmalarının günümüzde kullanılan “*yerel halk*” kavramının ortaya çıkmasına zemin hazırladığı söylenmektedir. Bu bağlamda, yerel halk kavramının neden ortaya çıktığı ve belirli bir insan topluluğunu yerel halk yapan unsurların neler olduğu önem kazanmaktadır. Dolayısıyla yerel halk ortak değerlere sahip küçük bir coğrafi alanda yaşayan ve sosyal yapının temelini oluştıran bir topluluk olarak ifade edilebilmektedir (Agrawal & Gibson, 1999).

2.3. Turizm ve Yerel Halk İlişkisi

Turizm yerel halkın ikâmet ettiği destinasyonlarda gerçekleştirilen faaliyetlerin bütünüdür. Turistlerin bu destinasyonlara ziyaretleri esnasında ortaya çıkan iletişim süreçleri ve hizmet gibi unsurlar yerel halkı bu bağlamda önemli kılmaktadır. Bu nedenle yerel halkın bu durumdan dolaylı ve doğrudan etkilenmesine yol açabileceği ifade edilmektedir. Ayrıca destinasyonlarda turizmi ve turizmin gelişimini etkileyebilecek olan yerel halkın turistlere ve turizm faaliyetlerine yönelik sergiledikleri tutumların olumlu olması destinasyonun sürdürülebilirliğini önemli ölçüde arttırmaktadır. Ancak yerel halk tarafından sergilenecek olumsuz bir yaklaşımın destinasyonda turizme yönelik ilerlemeyi etkileyebileceği söylenebilir (Sürme, 2023). Bu noktada yerel halkın turizme karşı bakış açısını etkileyen faktörleri anlamak turizm gelişimine verilen desteği sağlamak için önem taşımaktadır. Bu nedenle yerel halkın turizme yönelik bakış açıları ve tutumları turizm araştırmalarına konu olmaktadır. Bu araştırmalar yerel halkın turizme verdiği desteğin özellikle ekonomik etkiler olmak üzere turizmin etkilerine dair algılarını şekillendirdiğini söylemek mümkündür (Yoon vd., 2001). Yerel halkın demografik yapısı ve özellikleri, kültürel özellikleri, sosyal imkânları, nüfus yoğunluğu, örgütlenme biçimleri, kadınların iş gücüne katılımı, dini ve ahlaki değerleri, sağlık ve güvenlik seviyeleri, turistlere bakış açıları, dil ve eğitim durumları ile geleneksel ve mutfak kültürü gibi unsurlar turizmin gelişiminin ve etkilerinin şekillenmesinde belirleyici faktörler olduğu söylenebilir (Avcıkurt, 2003: 22; aktaran; Çelikkanat, 2015).

Alanyazında turizmin yerel kalkınma noktasında önemli bir araç olduğu vurgulanmaktadır. Ancak destinasyonlarda turizm gelişimi ile yerel halk arasındaki ilişkinin nasıl olduğu henüz yeterince incelenmemiştir. İlgili alanyazında yerel halkın turizme katılımının önemi vurgulamakla birlikte yerel halkın bu noktada rollerinin tartışmalı olduğu ifade edilmektedir. Yerel halk; yeme-içme, konaklama, bilgi ve ulaşım gibi temel hizmetlerin odak noktasında olduğu için turizmin merkezinde olduğu da düşünülmektedir. Ayrıca destinasyonlarda yerel çevre, yapılar, kültür ve tarih turistlerin ilgisini çekmektedir. Bu yönüyle de yerel halk turizmden doğrudan veya dolaylı şekilde etkilemektedir ve turizmin büyümesinde önemli bir rol oynamaktadır (Muganda vd., 2013: 53). Bununla birlikte yerel halkın bir destinasyondaki turizm faaliyetlerinden ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel açılardan etkilenen ve bu faaliyetleri etkileme gücüne sahip olduğu söylenebilmektedir. Yerel halk turizmin destinasyonlarda planlama ve uygulama süreçlerine misafirperverlikleri ile katkıda bulunmaktadır ve

davranışlarıyla turizmin destinasyonlarındaki başarısına etki etmektedirler. Aynı zamanda yerel halk destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinden doğrudan veya dolaylı olarak olumlu veya olumsuz şekillerde etkilenmektedirler (Zerman, 2020). Turizmin gelişim faaliyetlerinde yerel halkın katılımı büyük önem taşımaktadır. Bu süreçte yerel halkın katılımındaki ilgisizlik ve yetersizlik turizmin yarattığı faydaların dengesiz dağılımına neden olabilmektedir. Yerel halkın eğitim seviyesi ve sosyo-kültürel yapısı gibi etkenlere bağlı olarak hayatlarında meydana gelen sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel değişimler turizmin gelişimine yönelik faaliyetleri olumsuz anlamda etkilemektedir (Mansuroğlu, 2006: 36).

Yerel halkın turizm faaliyetlerinde ve gelişiminde destinasyonlarda ekonomik canlanma ve büyüme için kritik bir öneme sahip olduğu söylenmektedir. Ancak bu faaliyetlerin ve gelişmelerin temelinde yerel halkın turizme yönelik olumlu tutumları, bakış açıları ve aktif katılımları yer almaktadır. Yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin gelişimine yönelik algılarının, bakış açılarının ve beklentilerinin anlaşılması, onların bu noktada desteğini kazanmak ve sürdürülebilir turizm faaliyetleri gerçekleştirmek için gereklidir. Yerel halkın turizm faaliyetlerine katılımı turizm stratejilerinin belirlenmesinde, geliştirilmesinde ve oluşturulmasında ayrıca destinasyonun turistik ürünlerinin ve hizmetlerinin iyileştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Atsız, 2021: 224). Son olarak Godfrey & Clarke (2000) destinasyonda ikâmet eden yerel halkın turizm sektörünün vazgeçilmez unsurları arasında yer aldığını ifade etmektedirler ve bu ilişkiyi şu şekilde açıklamaktadırlar “...konaklama, yiyecek-içecek, bilgi, ulaşım tesisleri ve hizmetlerinin tedariki için odak noktası olmaktadır. Yerel doğal çevreleri, binaları ve kurumları, insanları, kültürleri ve tarihleri, turistlerin görmeye geldiği şeylerin temel unsurlarını oluşturmaktadır ister kasaba ister köy veya şehir olsun, her topluluk bir düzeyde turizme sahiptir ve sektörün büyümesi ve gelişmesinden etkilenmektedir” (Muganda vd., 2013: 53).

2.4. Turizmin Destinasyona ve Yerel Halka Etkileri

Turizmin gelişimine yönelik faaliyetlerin ortaya çıkardığı etkilerin sonuçları alanyazında genel olarak üç temel kategoride incelenmektedir. Bunlardan ilki olan ekonomik sonuçlar; vergi gelirlerindeki artışlar, istihdam olanaklarının genişlemesi, ek gelir kaynaklarının oluşumu, vergi yükümlülüklerindeki değişimler, enflasyonist baskılar ve yerel yönetimlerin borçlanma durumları gibi unsurları kapsamaktadır. İkinci olarak sosyokültürel sonuçlar; geleneksel el sanatları ve törenlerin yeniden canlanması,

kültürlerarası iletişim ve anlayış düzeyindeki artışlar, suç oranlarındaki potansiyel yükselişler ve yerel kültürlerde meydana gelen değişimler gibi unsurları kapsamaktadır. Üçüncü ve son olarak ise çevresel etkiler; fiziksel ve doğal çevreye etkileri ve taşıma kapasitesi üzerindeki baskıları ile değerlendirilmektedir (Anderecek vd., 2005). Bu açıdan değerlendirildiğinde turizmin yerel halk üzerindeki etkilerinin kısa vadeli değil daha uzun vadeli bir bakış açısı ile ele alınması gerektiği söylenebilir. Turizm ayrıca destinasyonlarda yaşanan yerel halkın yaşam tarzlarının zenginleştirmesine, farklı kültürleri tanınmasına, yeni sosyal ilişkiler kurulmasına, yeni tecrübeler edinilmesine ve iletişime olanak sağlayarak yerel halkın tutumlarını etkileyebilmektedir. Ayrıca yerel halkın farklı kültürleri deneyimlemesi onların bilgi birikimini artırarak dünyaya bakış açılarını genişletebilmektedir (Erdem, 2017: 27). Turizmin destinasyonlar ve yerel halk üzerindeki etkileri alanyazındaki araştırmalara sıklıkla konu olmaktadır. Örneğin; Eser vd., (2018) Muğla-Akyaka destinasyonunda ikâmet eden yerel halkın turizmin yaşam kalitelerine etkilerini inceledikleri çalışmalarında turizm gelişiminin ve faaliyetlerinin yerel halkın yaşam kaliteleri üzerinde pozitif etkiler yarattığını tespit etmişlerdir. Ünal vd., (2020) yavaş şehir destinasyonlarında yerel halkın turizmin etkileri üzerine değerlendirdikleri çalışmalarında yerel halkın büyük bölümünün turizmi, ziyaret edilen destinasyonları için faydalı buldukları ve sürdürülebilir turizm için olumlu yönde destekledikleri sonucuna ulaşmışlardır. Yiğit & Akçay (2022) çalışmalarında sürdürülebilir turizm kapsamında ekoturizmin önemini vurgulayarak turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde ve ekoturizmin başarısının sağlanmasında yerel halkın katılımının önemine dikkat çekmektedirler.

Alanyazındaki çalışmaların sonuçları yerel halkın turizme bakış açılarının ve tutumlarının destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin gelişimini olumlu veya olumsuz şekilde etkileyebileceğini ortaya koymaktadır. Yerel halkın turizm faaliyetlerine destek vermemesi o destinasyonun turizm yönünden istenilen gelişimi göstermesinin mümkün olmadığı göstermektedir (Özaltın Türker & Türker 2014: 82). Ayrıca destinasyonlarda yaşayan yerel halk turizm sektörünün ekonomik getirilerinden doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenebilmektedirler. Örneğin; tarım ve turizm vb. faaliyetleri gerçekleştirilen destinasyonlarda yaşayan yerel halkın gelirleri direkt turizmden olmasa dâhi bu sektörün varlığının getirdiği ekonomik hareketlilikten etkilenebilmektedir. Bu açıdan turizm sektörü yerel halkı çeşitli yönleriyle etkileyen önemli sektörlerin başında gelmektedir (Şentürk, 2019: 32). Tüm bu olumlu etkilerin yanı sıra alanyazındaki bazı çalışmalarda

turizmin yerel halk üzerinde olumsuz etkilerine de rastlamak mümkündür. Çavuş & Tanrısevdi (2003) çalışmalarında; destinasyonda yaşayan yerel halkın turizmin yoğun sezonunda meydana gelen aşırı kalabalıklaşma, alt yapı sorunları ve destinasyondaki fiyat artışları konusunda olumsuz etkilerine dikkat çekmişlerdir. Altıntaş (2010) çalışmasında; turizmin gelişiminin destinasyonda yaşayan yerel halk tarafından desteklenmesine rağmen turizmin yaşam kalitelerini olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Keskin & Çontu (2011) çalışmalarında; yerel halkın turizmin olumlu etkilerinin yanı sıra destinasyonlarında alkol ve uyuşturucu gibi kötü alışkanlıkları arttırması, fiyatları yükseltmesi ve eğlence yerlerinin ahlaki açıdan yozlaşmaya uğratması gibi turizmin olumsuz etkilerini de ifade etmişlerdir. Türker vd., (2016) çalışmalarında; turizmin yerel halkın yaşam kalitelerine etkilerini ekonomik, kültürel ve çevresel açıdan olumlu yönde değerlendirirken, sosyal etkilerini olumsuz değerlendirildiğini ifade etmektedirler. Öztürk Türker (2020) ise çalışmasında; destinasyonlarda turizm faaliyetlerinin plansız ve hızlı büyümesinin; göç ve çevre problemlerine, kültürel değerlerin özgünlüğünü kaybetmesine ve kentleşme sorunlarına neden olacağına dikkat çekmektedir. Aynı zamanda yazar çalışmasında turizmin ekonomi ve istihdam üzerinde olumlu etki yaratmasına rağmen küresel sermaye nedeni ile ekonomik faydanın yerel halka yansımamasına ve sektörün genellikle mevsimsel olmasından sezon dışı işsizlik sorununun ortaya çıkabileceğini ifade etmektedir.

2.4.1. Turizmin destinasyona ve yerel halka ekonomik etkileri

Turizm temelinde ekonomik boyutuyla ön plana çıkan toplumsal bir faaliyet olarak değerlendirilmektedir. Ev sahibi ülke için önemli bir döviz kaynağı olması ve gelir yaratıcı etkisi sebebiyle ekonomik yaklaşımlar içerisinde sıklıkla ele alınmaktadır. Turizmin özellikle 20. yüzyılın sonlarına doğru ekonomik kalkınmaya sağladığı katkılar önemli ölçüde belirginleşmiştir (Kozak vd., 2014: 73). Ekonomik kalkınmanın önemli bir itici gücü olarak kabul edilen turizmin ihracata yönelik kalkınma programlarının kritik bir unsuru olduğu ve istihdam olanaklarında artış, sosyo-ekonomik standartların iyileşmesi ve daha istikrarlı bir ekonomi için avantajlar sunduğu ifade edilmektedir (Walpole & Goodwin, 2000: 559). Turizmin olumlu ekonomik etkilerini altı başlık altında detaylandırmak mümkündür (Kozak vd., 2014).

➤ *Gelir yaratıcı etkisi:* Turizm faaliyetleri sonucunda ziyaret edilen destinasyonlara döviz girişinin sağlanması yerel halkın ve destinasyondaki işletmelerin gelir düzeylerini arttırdığı ifade edilebilir.

➤ *İstihdam yaratıcı etkisi:* Turizm faaliyetleri sonucunda turizm sektöründe doğrudan ve dolaylı olarak istihdam sağlama olanakları gelişerek işsizlik oranlarını azalttığı söylenebilir.

➤ *Altyapı ve üstyapı yatırımlarına etkisi:* Turizm faaliyetlerindeki gelişmeler iletişim, sağlık ve ulaşım gibi altyapı alanlarındaki yatırımları teşvik ederek hem turist ihtiyaçlarının karşılanmasına hem de yerel halkın yaşam standartlarını iyileştirmesine olanak tanıyabilir.

➤ *Bölgelerarası dengeli kalkınma etkisi:* Turizm faaliyetlerinin potansiyel bölgelerde etkin şekilde uygulanması dengeli kalkınma etkisine olanak sağlayabilir.

➤ *Ödemeler dengesini üzerindeki etkisi:* Turizm faaliyetleri sonucunda elde edilen döviz gelirleri ülkelerin döviz açığını azaltarak ödemeler dengesi üzerinde olumlu etkilere katkı sağlayabilir.

➤ *Diğer ekonomik sektörlerle etkisi:* Turizm sadece kendi alt sektörlerini değil aynı zamanda tarım, ulaşım, inşaat ve sanayi gibi diğer sektörlerle etkileşimi ile ekonomik canlılık yaratabilir.

Turizmin gelişiminin yerel halk tarafından olumlu algılanmasının temelinde önemli ekonomik etkileri ve yarattığı istihdam olanakları yatmaktadır (Acuner vd., 2021: 267). Liu & Var (1986) çalışmalarında; yerel halkın turizmin ekonomik etkilerini büyük oranda faydalı bulduklarını tespit etmişlerdir. Weaver & Lawton (2001) çalışmalarında; yerel halkın çoğunluğunun turizmin ekonomik faydalarını olumlu değerlendirdiklerini tespit etmişlerdir. Bunlara ek olarak Öztürk vd. (2015) çalışmalarında ise turizm faaliyetlerinin yoğunlaşması sonucu meydana gelen olumsuz ekonomik etkileri; destinasyonlardaki mal ve hizmet maliyetlerinin artması, genel fiyat düzeyinde artış (enflasyon), dışardan alınan ürünlerin çoğalması (ithalat) ve ekonominin büyük oranda turizme dayandırılması (bağımlılık) olarak açıklamaktadır.

2.4.2. Turizmin destinasyona ve yerel halka çevresel etkileri

Turizm sektörünün en önemli çekicilik kaynaklarının başında doğal çevre gelmektedir. Turizm ve çevre birbiri ile ayrılmaz bir bütün olarak görülmektedirler. Özellikle ziyaretçilerin destinasyon seçim aşamalarında doğal çevrenin kendine ait özellikleri çekici bir unsur olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle turizm açısından çevre önemli bir yer tutmaktadır (Şahbaz & Karaçar, 2013: 13). Bu noktada Raina (2005) çalışmasında sürdürülebilir turizm faaliyetlerinde ve gelişiminde ziyaretçilerin destinasyonlara

ilgisinin artırılması için çevre kalitesinin iyileştirilmesi ve korunması gerektiğini belirtmektedir.

Turizm faaliyetlerinin gelişiminin destinasyonlara olan ekonomik ve sosyo-kültürel etkilerinin yanı sıra bazı çevresel etkilerinin de bulunduğunu söylemek mümkündür. İlgili çevresel etkiler arasında; insan yoğunluğunun getirdiği kalabalıklaşma, gürültü kirliliği, atık sorunları, mülklerin tahribatı ve kirlilik gibi çevreye yönelik olumsuzluklar sayılabilmektedir (Liu & Var, 1986: 194). Turizmin çevresel etkileri hem olumlu hem de olumsuz yönüyle değerlendirilmektedir. Öztürk vd. (2015) çalışmalarında çevresel olumlu etkileri; çevresel duyarlılığın artırılması ve etkin çevre yönetimi uygulamalarının hayata geçirilmesi, tarihi mekânların ve anıtların restorasyonunun sağlanması, doğal ve kültürel miras alanlarının muhafaza edilmesi olarak ifade ederken, Kozak vd. (2014) çevresel olumlu etkileri; tarihi ve doğal yapıların korunması, turistik bölgelerdeki mekânsal düzenlemeler, tarihi alanların aktif olarak kullanılması ve turizmin çevresel değerlerini öne çıkararak çevre bilincinin yaygınlaşması olarak ifade etmektedirler. Olumsuz çevresel etkiler arasında ise doğal kaynakların tüketiminin artması, turizm faaliyetlerinin ekosistemlerde meydana getirdiği değişimler, sürdürülemeyen arazi kullanımı, mevcut altyapı sistemlerinin yetersiz kalması, doğal çevrenin fiziki olarak tahrip edilmesi, hava, su, görüntü ve ses kirliliğinde meydana gelen artışlar, atık yönetiminin eksikliği ve çöp sorunları gibi etkiler sayılabilmektedir (Kozak vd., 2014: 96; Öztürk vd., 2015: 234). Alanyazında turizmin olumlu ve olumsuz çevresel etkilerine yönelik çeşitli çalışmalar mevcuttur. Karakaş & Şengün (2017) çalışmalarında; destinasyonda yaşayan yerel halkın turizmin bölgede çevre kirliliğine ve doğal kaynakların daha fazla kullanılmasına yol açmasına neden olacağını düşündüklerini tespit etmişlerdir. Uğur (2020) çalışmasında; destinasyonda yaşayan yerel halkın turizm faaliyetlerinin çevresel etkilerini olumlu yönde değerlendirdiklerini tespit etmiştir. Yiğit & Akçay (2022) çalışmalarında; destinasyonda yaşayan yerel halkın ekoturizmin gürültü, kalabalık, trafik ve plansız kentleşme gibi sorunlara neden olmadığını, çevre kirliliği ve doğaya zararlı etkilerinin bulunmadığını ifade ettiklerini tespit etmişlerdir. Sonuç olarak; turizm gelişiminde başarıya ulaşılmasının temellerinden biri düzenli ve temiz bir çevre olduğu söylenebilir. Çünkü turizm sektörü diğer sektörlerle göre doğal, çevresel ve kültürel kaynaklara daha çok bağımlıdır ve bunlarla bir bütündür. Bu kaynakların tüketiminde ise onları koruma bilinciyle faaliyetlerin sürdürülmesi gerekmektedir (Pala, 2019: 39).

2.4.3. Turizmin destinasyona ve yerel halka sosyo-kültürel etkileri

Turizm faaliyetlerinin kapsamlı bir şekilde değerlendirmesi için yerel halk ve destinasyonlar üzerindeki ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel yansımalarının tam olarak belirlenmesi gerekmektedir. Ancak alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde turizmin ekonomik etkilerinin daha çok ön plana çıktığı buna karşın sosyo-kültürel ve çevresel etkilerinin ise daha az incelendiği gözlemlenmektedir (Alaeddinoğlu & Tekin, 2020: 245). Alanyazında turizmin yerel halkın sosyo-kültürel özellikleri üzerine etkilerinin belirlenmesine yönelik araştırmalarda sıklıkla olumsuz değerlendirmelerin vurgulandığı görülmektedir. Ancak diğer yandan yalnızca olumsuz unsurlara odaklanılarak yapılan değerlendirmelerin zamanla yanıltıcı bir nitelik kazanabileceği ve turizmin gelişiminde sosyo-kültürel alandaki pozitif etkilerin de göz ardı edilmemesi gerektiği ifade edilmektedir (Yıldırım & Öztürk Deniz, 2018: 83). Turizmin sosyo-kültürel alanda yerel halk üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkilerini inceleyen çeşitli çalışmalara da rastlamak mümkündür. Bu çalışmalar yerel halkın turizm faaliyetleri sonucunda dini ve ahlaki değerler, ticari ahlak, gelenekler ve görenekler, vb. ev sahibi yerel halkın davranışlarında ve yaşam tarzlarında meydana gelen değişimlere odaklanmaktadır (Baykan, 2007; Doğan & Üngüren, 2010; Özel, 2014; Çolak & Batman, 2021). Sonuç olarak turizmin bir destinasyonda gelişimi hem olumlu hem de olumsuz sosyo-kültürel etkilere neden olabilmektedir. Turizm gelişimini olumlu bakış açısı ile ele alan araştırmacılar turistlerin destinasyonda yaşayan yerel halkla etkileşim kurarak sosyal ilişkileri güçlendirdiğini ileri sürmektedirler. Ayrıca kırsal alanların turizm sayesinde yeniden canlılık kazandığını ve yerel kimliklerinin daha görünür hale geldiğini savunmaktadırlar. Buna karşın turizmin gelişimini olumsuz bakış açısı ile ele alan araştırmacılar ise turizmin hızla yoğunluğa ve geliştiği yerlerde turizmin ticarileşmeye neden olduğunu ve yerel kimliklerin, kültürün ve yerel halkın yaşam tarzının bozup, özgünlüğün kaybolacağını öngörmektedirler (Kervankıran, 2014: 135). Bu noktada Öztürk vd., (2015) çalışmalarında turizmin olumlu sosyo-kültürel etkilerini; farklı kültürlerin tanınması, yeni kültürel değerlerin ve geleneklerin öğrenilmesi, uluslararası çeşitliliğin artması, hoşgörü ve barış ortamının gelişmesine katkı sağlanması olarak açıklamaktadırlar. Öte yandan turizmin olumsuz sosyo-kültürel etkilerini ise yerel kimlik ve değerlerin değişime uğraması, yerel halkın ana dilinde bozulmaların meydana gelmesi, kültürel unsurların ticarileşmesi, geleneksel yaşam tarzının ve misafirperverliğin zayıflaması, yerel halk ve ziyaretçiler arasında kültürel çatışmaların meydana gelmesi

olarak açıklamaktadırlar. Esman (1984) bazı destinasyonlarda turizmin kültürel değerlere ve yerel geleneklere zarar vermesinin ev sahibi yerel halk için birçok sorun meydana getirebileceğini ifade etmektedir. Ancak yazar çalışmasında; turizmin yerel halkın etnik kimliğinin korunmasında ve devamlılığının sağlanmasında olumlu bir etkisi olduğunu tespit etmiştir. Doğan (1989) çalışmasında; turizm gelişiminin ve turist yoğunluğunun, yerel halkın sosyo-kültürel yapısını dönüştürdüğünü ve homojen bir yapıda olan yerel halkın daha heterojen yani çeşitli bir yapıya dönüştüğünü ileri sürmektedir. Ayrıca turizmin suç oranlarında artış, aşırı kalabalıklaşma, geleneklerin zayıflaması ve sosyal anlaşmazlıklar gibi olumsuz sosyo-kültürel etkiler yarattığını ifade etmektedir. Gürbüz (2002) çalışmasında; aile içi iletişimde yaşanan aksaklıklar, geleneksel değerlerin ve dilin zamanla değişime uğraması ve dini kurumların işlevselliğinin azalması gibi sosyal çevredeki dönüşümlere dikkat çekmektedir. Alaeddinoğlu (2007) ise çalışmasında yerel halkın turizmin özellikle gençlerde ahlaki değerleri bozabileceği, tüketim alışkanlıklarını etkileyebileceği ve giyim alışkanlıklarını değiştirebileceği noktasında endişelerini tespit etmiştir. Aynı zamanda turizmin gelişiminin fuhuş, uyuşturucu ve alkol kullanımında artışa neden olabileceği ve dolayısıyla ahlaki değerlerde düşüşe sebebiyet vereceğini öngörmektedir. Özdemir & Kervankıran (2011) çalışmalarında; yerel halkın turizm faaliyetlerinin gelişimini sosyo-kültürel etkileri yönüyle olumlu değerlendirdiklerini tespit etmişlerdir. Altay & Aydın (2020) çalışmalarında; yerel halkın turizmin sosyo-kültürel etkilerini (destinasyonun bilinirliğinin artması, dil öğrenme motivasyonunun yükselmesi, özgün kültürel kimliğin korunması, park ve dinlenme alanlarının sayısının artması ve yerel kültür mirasının korunması) pozitif yönde değerlendirdiklerini tespit etmişlerdir.

Sonuç olarak turizmin sosyo-kültürel etkilerini anlamak için sosyolojik bir bakış açısına sahip olmak önemlidir. İlgili alanyazında turizmin gelişiminin doğrudan veya dolaylı olarak sosyal yapıda, değer yargılarında, davranışlarda ve geleneklerde değişikliklere yol açtığı belirtilmektedir. Olumlu etkiler arasında; kültürlerarası anlayışın gelişmesi ve kültürel mirasın korunması, olumsuz etkiler arasında ise yerel halkın memnuniyetsizliği ve ziyaretçilere karşı olumsuz tutumlar ve tavırlar sergilemesi yer almaktadır. Destinasyonlarda turizm faaliyetleriyle birlikte artan ziyaretçi yoğunluğu yerel halk üzerinde aile yapısında, demografik özelliklerde (göç, kentleşme, nüfus artışı vb.) gözle görülen değişimler yaratmaktadır. Ayrıca destinasyonlarda turizm olgusu ve suç oranlarındaki artış arasında bir ilişki olabileceği varsayılmaktadır. Diğer yandan turizmin

yerel halkın kültürel mirasa yönelik ilgisini artırarak eğitim düzeyini yükseltebileceği de ifade edilmektedir (Çolak & Batman, 2021: 152).

2.5. Turizmin Destinasyona ve Yerel Halka Etkilerine Yönelik Yapılmış Araştırmalar

Turizm alanyazında yapılan araştırmalar çoğunlukla turistler ve turizm işletmeleri bakış açısıyla konuyu ele almaktadırlar. Yerel halk nezdinde ve turizmin yürütüldükleri destinasyonlara olan etkilerinin algılanmasına yönelik çalışmalar ise oldukça sınırlıdır. Bu kapsamda yapılmış yerli ve yabancı alanyazındaki güncel araştırmalar aşağıda özetlenmiştir.

Liu & Var (1986) Hawaii destinasyonunda ikâmet eden 636 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; turizm gelişiminin ekonomik ve kültürel etkilerinin yerel halk tarafından olumlu olarak değerlendirildiği ancak çevresel etkileri konusunda kararsız kaldıkları tespit edilmiştir. Akova (2006) Cumalıkızık destinasyonunda ikâmet eden 80 kişinin katılımıyla 2001 yılında ve 2003 yılında yürüttüğü çalışmada; ekonomik yarar, kültürel gelişim, sosyal maliyet ve çevresel zarar olmak üzere dört temel etki faktörü üzerinde yerel halkın turizme yönelik algıları ve turizmin etkileri arasındaki farklılıklar değerlendirilmiştir. Yazar ayrıca turist profili tercihleri, turizm yatırımlarına bakış açıları, aile üyelerinin turizm sektöründe çalışmasına yönelik onayları ve turizm planlama süreçlerine katılım istekleri gibi tutum göstergeleri analiz edilmiştir. Elde edilen veriler yerel halkın özellikleriyle etki faktörleri arasında 2001 yılında yirmi dokuz ve 2003 yılında ise kırk iki anlamlı farklılık olduğunu ortaya koymuştur. Her iki dönemde de yerel halkın turizme yönelik tutumları genel olarak olumlu olmakla birlikte 2003 yılında bu olumlu tutum seviyesinde artış gözlemlenmiştir. Algılamalar açısından ise her iki dönemde de farklılıklar tespit edilmiştir ve 2003 yılında olumsuz algılamaların 2001 yılına göre azaldığı tespit edilmiştir. Alaeddinoğlu (2007) Van destinasyonunda ikâmet eden 261 kişinin katılımıyla yürüttüğü çalışmada; yerel halkın turizme ve turiste bakış açılarının olumlu yönde olduğu ve turizmin istihdam olanaklarına ve yerel ekonomiye olumlu katkısının olabileceği tespit edilmiştir.

Özdemir & Kervankıran (2011) Afyon destinasyonunda ikâmet eden 1025 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın destinasyondaki turizmin gelişimine olumlu yönde baktıkları, destinasyonda turizm yatırımların artması gerektiğini düşündükleri, turizmin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişime katkı sağladığını ifade

ettikleri ancak bununla birlikte bu gelişimin bir takım olumsuz çevresel etkiler meydana getirebileceğini tespit edilmiştir. Eren & Aypek (2012) Cumalıkızık destinasyonunda ikâmet eden 69 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın turizmin gelişim faaliyetlerine yönelik bakış açılarının genel anlamda olumlu yönde olduğu aynı zamanda ziyaretçilerin ve turistik işletmelerin çevreye zarar vermediği tespit edilmiştir. Farhadi Andarabi (2012) Seferihisar destinasyonunda ikâmet eden 446 kişinin katılımıyla yürüttüğü çalışmada; yerel halkın turizmin etkilerine yönelik kişisel özelliklerine göre birtakım farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada yerel halkın turizm olgusuna yönelik bakış açılarının yüksek oranda olumlu düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Solmaz (2014) Burdur destinasyonunda ikâmet eden 266 kişinin katılımıyla yürüttüğü çalışmada; yerel halkın destinasyon turizm faaliyetlerine bakış açılarının olumlu olduğu, ilgili destinasyona ekonomik olarak ve istihdama olumlu şekilde katkı sağlayacağı tespit edilmiştir. Çelikkanat (2015) Bodrum destinasyonunda ikâmet eden 469 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmada; yerel halkın demografik özellikleri ile turizmin sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel etkileri arasında farklılık gösteren bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Türker vd., (2016) Safranbolu destinasyonunda ikâmet eden 457 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın turizme bakışının yaşam kaliteleri üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte yerel halkın turizm sektörünün ekonomik, çevresel ve kültürel etkileri bağlamında olumlu görüşlere; sosyal etkileri bağlamında ise olumsuz görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir. Boğan & Sarıışık (2016) Alanya destinasyonunda ikâmet eden 410 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın turizm faaliyetlerini ekonomik yönden olumlu değerlendirirken sosyal yönden bu faaliyetleri olumsuz değerlendirdiklerini belirlemiştir. Ayrıca çalışmada yazarlar olumsuz değerlendirmelere rağmen yerel halkın turizm faaliyetlerini genel anlamda olumlu değerlendirdikleri belirlenmiştir.

Dilek vd., (2017) Hasankeyf destinasyonunda ikâmet eden 347 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın bu destinasyonda turizmin gelişimini destekledikleri ve turizmin ekonomik, sosyal, kültürel etkilerini olumlu yönde değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Karakaş & Şengün (2017) Diyarbakır destinasyonunda ikâmet eden 347 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın çoğunluğunun turizm olgusuna yönelik algılarının olumlu olduğunu ve destinasyon için ekonomik fayda sağlayacağını (yeni iş imkânları, hayat standartlarının

yükselmesi, ek gelir sağlaması) düşündüklerini tespit etmişlerdir. Hançer & Mancı (2017) Diyarbakır destinasyonunda ikâmet eden 310 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın turizm olgusuna bakış açılarının olumlu olduğunu ve turizm faaliyetlerinin destinasyona ve kendilerine ekonomik kazanç sağlayacağını, altyapı sorunlarını iyileştireceğini, doğal çevreyi koruyacağını ve istihdam sağlayacağını düşündüklerini belirlemişlerdir. Araboğa (2018) Bitlis destinasyonunda ikâmet eden 984 kişinin katılımıyla yürüttüğü çalışmada; yerel halkın turizm olgusuna ve turizmin gelişimine yönelik algılarının yüksek oranda olumlu olduğu tespit edilmiştir. Güneş & Alagöz (2018) Erzincan destinasyonunda ikâmet eden 387 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın turizm faaliyetlerine yönelik ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel açıdan olumlu etkilerini yüksek düzeyde değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Şentürk (2019) Edremit destinasyonunda ikâmet eden 416 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmada; destinasyonda yaşayan yerel halkın demografik özellikleri ile turizmin ekonomik, çevresel ve sosyal-kültürel etkilerine bakış açılarında ve turizmin gelişimine yönelik verdikleri destekte anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca turizmin gelişimine yönelik verilen destek ile turizmin olumlu etkilerine bakış açıları arasında güçlü bir ilişki tespit edilmiştir.

Altay & Aydın (2020) Safranbolu destinasyonunda ikâmet eden 477 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın turizme yaklaşımının olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte turizme yönelik faaliyetlerin istihdama, ekonomiye, ulaşım imkânlarına, yerel halkın yaşam kalitesini yükseltmeye ve kültürel kimliğin korunmasına olumlu katkı sağladığı tespit edilmiştir. Elibol (2020) Yeşilova destinasyonunda ikâmet eden 186 kişinin katılımıyla yürüttüğü çalışmada; yerel halkın turizme bakış açılarının olumlu yönde olduğunu ve turizmin ekonomiye ve istihdam olanaklarına katkı sağladığını tespit etmiştir. İmre (2020) Kemaliye destinasyonunda ikâmet eden 322 kişinin katılımıyla yürüttüğü çalışmada; turizmin destinasyona ekonomik katkı sağladığı, turizmin toplumsal olarak suç oranını ve şiddetini arttırmadığı sonuç olarak turizmin destinasyonda olumsuz toplumsal etkilere sebep olmadığı tespit edilmiştir. Tanburacı & Mancı (2020) Şanlıurfa destinasyonunda ikâmet eden 395 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın turizm faaliyetlerine ilişkin algılarının; halkın karar alma süreçlerine tam katılım, turizmin sosyal maliyeti, uzun vadeli turizm planlaması, ziyaretçi memnuniyeti, toplum odaklı ekonomi, çevresel sürdürülebilirlik gibi boyutlarda farklılaştığını ve bu farklılıkların cinsiyet, eğitim, yaş,

meslek, gelir ile medeni durum gibi bireysel özellikler çerçevesinde şekillendiği tespit edilmiştir. Ünal (2020) Göbeklitepe destinasyonunda ikâmet eden 450 kişinin katılımıyla yürüttüğü çalışmada; yerel halkın büyük bir çoğunluğunun turizmi destinasyonları için yararlı bulduklarını ve destinasyonlarını ziyaret eden turistleri olumlu algıladıkları tespit edilmiştir. Buna karşın katılımcıların küçük bir bölümünün turizmi zararlı olarak değerlendirdikleri ve destinasyonlarındaki turistleri olumsuz algıladıkları tespit edilmiştir. Ayrıca destinasyonda yaşayan yerel halkın, turistleri; turist destinasyon uyumu, turistlerin destinasyona ekonomik katkıları, sorumlulukları, olumlu ve olumsuz etkileri olmak üzere beş boyutta değerlendirdiği tespit edilmiştir. Ünal vd., (2020) Vize destinasyonunda ikâmet eden 425 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın turizmi destinasyonları için yararlı olarak değerlendirdikleri ve turistlere karşı olumlu bir tutum sergiledikleri tespit edilmiştir. Yerel halkın destinasyonun önemli bir bileşeni olarak turizmin sürdürülmesi, geliştirilmesi ve turizm yatırımlarının artırılması yönündeki ifadeler yüksek düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte turizmin yerel halka ekonomik kazanç sağladığı, ekonomik gelişimi desteklediği, yaşam kalitesini artırdığı, sosyal gelişime katkıda bulunduğu ve işlerini olumlu etkilediği yönündeki ifadelerin katılımının düşük düzeyde gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Acuner vd., (2021) Huser Yaylası bölgesinde ikâmet eden 40 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın turizmin gelişmesine yönelik pozitif bir tutum sergiledikleri ancak bu gelişimin bölgede altyapı ve çevresel sorunlara neden olabileceği görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Erkuş (2021) Midyat destinasyonunda ikâmet eden 364 kişinin katılımıyla yürüttüğü çalışmada; yerel halkın turizmin çevresel ve ekonomik etkilerine bakış açılarının büyük ölçüde olumlu yönde olduğu ve yerel halkın turizmin gelişimine yönelik yürütülen faaliyetleri destekledikleri tespit edilmiştir. Farklılık analizleri sonucunda ise yerel halkın demografik özellikleri ile turizme bakış açıları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilememiştir. Yiğit & Akçay (2022) Giresun ilinde ikâmet eden 423 kişinin katılımıyla yürüttükleri çalışmalarında; yerel halkın ekoturizmin etkilerine yönelik genel algılarının olumlu olduğu, ekoturizmin tarihi yapıların korunmasına katkı sağladığına, çevre kirliliği ve doğaya yönelik olumsuz etkilerinin bulunmadığına, kültürel gelişimi ve yaşam kalitesini artırdığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte ekoturizmin kentte suç, fuhuş ve uyuşturucu gibi sosyal sorunlara yol açabileceği ve kültürel değerleri aşındırabileceği tespit edilmiştir. Ancak yerel halkın tutum ve davranışlarında ekoturizmin belirgin bir olumsuz etkisinin olmadığı tespit

edilmiştir. Sürme (2023) Niğde destinasyonunda ikâmet eden 432 kişinin katılımıyla yürüttüğü çalışmada; yerel halkın eğitim ve yaş düzeylerinin, turizm algıları üzerinde anlamlı bir farklılık yarattığı ancak buna karşın cinsiyet değişkeninin turizm algıları üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı tespit edilmiştir. Yerel halkın turizme yönelik olumlu tutumlarına rağmen altyapı ve üstyapı eksikliklerinin turizm gelişimini sınırladığı tespit edilmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde üzerinde çalışılan konunun yöntemine ilişkin amaç, kapsam, veri toplama yöntemi, alan seçim süreci, veri toplama süreci ve analizler bilgisine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmada Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan anket aracılığıyla Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halka yüzyüze ve çevrimiçi ulaşılmaya ve turizme ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

3.2. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın veri toplama sürecinde anket tekniğinden yararlanılmıştır. Yapılan bu çalışmada iki bölümden ve 31 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Anketin ilk bölümü katılımcıları ve demografik özelliklerini belirlemeye yönelik yedi sorudan (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, meslek, gelir düzeyi, destinasyona turizmin etkisini değerlendirme ve destinasyondaki turistlere bakış açısı) ve bu sorulara ilişkin cevaplandırıncıların seçebilecekleri seçeneklerden oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümü ise katılımcıların destinasyondaki turizm faaliyetlerine ilişkin algılarının belirlenmesine yönelik 24 sorudan ve beşli Likert (5: Kesinlikle Katılıyorum ve 1: Kesinlikle Katılmıyorum) bir ölçekten oluşmaktadır. Ankette yer alan demografik ve Likert tipi sorular Dilek vd. (2017) yayımlanan “*Hasankeyf Halkının Turizmin Gelişimine Yönelik Tutumu*” başlıklı çalışmalarından alınmıştır. Bu çalışmada anketin içerik geçerliğinin sağlanması amacıyla metin ve dil bilimi konularında Sinop Üniversitesi Turizm Fakültesi öğretim üyelerinden görüş alınmıştır. Ayrıca anket ve veri toplama süreci için Sinop Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’nun 29.02.2024 tarih ve 2024/22 sayılı kararı ile onay alınmıştır.

3.3. Araştırmanın Alan Seçim Süreci

Araştırma alanı olarak Türkiye’nin en kuzey ucunda yer alan ve Ayancık, Boyabat, Dikmen, Durağan, Erfelek, Gerze, Merkez, Saraydüzü ve Türkeli ilçelerinden oluşan Sinop destinasyonu seçilmiştir. Korunmuş ve bozulmamış tarihi, kültürü, denizi, doğası ve yerel gastronomisi ile Sinop turizm açısından önemli alternatif turizm destinasyonlarından biridir. Sinop yaklaşık 5000 yıllık tarihi geçmişi ile doğal, coğrafi, ekonomik, kültürel özellikleri ve doğal liman olması yönüyle geçmiş medeniyetler için bir cazibe merkezi olmuştur. Destinasyon; Hamsilos Tabiat Parkı, Tatlıca Şelaleleri

Tabiat Parkı, Topalçam Tabiat Parkı ve Bazalt Kayalıkları Tabiat Anıtı gibi koruma alanlarına; Ayancık Akgöl Turizm Merkezi, Gerze Kozfındık-Bozarmut Yaylası Turizm Merkezi ve Bahçeler Mevkii Turizm Merkezi gibi doğal zenginliklere; Sinop Kalesi, Tarihi Cezaevi, Alaaddin Camii, Pervane Medresesi, Balatlar Kilisesi ve Paşa Tabyaları gibi pek çok tarihi esere ve nokul, mantı, sırık kebabı, kestane, kestane balı, deniz ürünleri ve Gazidere domatesi gibi pek çok gastronomik yerel lezzetlere ev sahipliği yapmaktadır (Sinop Kent Rehberi, t.y.). Sinop tüm bu turistik zenginliklerine ek olarak ahşap tekne modelleri, keten dokumacılığı, gümüş takı tasarımı ve bıçak imalatı noktasında marka bir şehirdir. Destinasyona gelen yerli ve yabancı turistler “kotra” olarak adlandırılan ahşap tekne modelleri başta olmak üzere ilgili diğer ürünleri de hediyelik eşya, tanıtım materyali ve görseli olarak sıklıkla satın almaktadırlar (Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2024). Kültür ve Turizm Bakanlığı “*Turizm İstatistikleri*” 2023 yılı verilerine göre Sinop destinasyonuna 108.924 yerli, 1496 yabancı ve toplam 110.420 tesise geliş gerçekleşmiştir. Yerli turistler 218.401, yabancı turistler 2958 ve destinasyonda toplamda 221.359 geceleme hizmeti verilmiştir. Turistlerin ortalama kalış süresi iki gün ve toplam doluluk oranı %21.79 düzeyindedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2024). Ayrıca Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2023 yılı verilerine göre Sinop destinasyonunu toplam 295.000 kişi ziyaret etmiştir (TÜİK, 2024a).

3.4. Araştırmanın Veri Toplama Süreci

Araştırmanın evrenini Sinop destinasyonunda yaşayan ve araştırmanın veri toplama süreci içerisinde ulaşılabilen yerel halkın bütünü oluşturmaktadır. TÜİK verilerine göre Sinop destinasyonunda 2023 yılı itibarıyla toplam 229.716 kişinin yaşadığı tespit edilmiştir (TÜİK, 2024b). Araştırma örnekleme ise veri toplama süreci içerisinde (10.03.2024-02.05.2024) ulaşılabilen ve Sinop merkezde yaşayan yerel halktan oluşmaktadır. Ancak araştırmanın veri toplama sürecinin başlangıcı olan 10.03.2024 tarihi itibarıyla destinasyonda tam olarak kaç kişinin yaşadığı tespit edilememiştir. Bu nedenle araştırma örneklemini hesaplamak için hedef kitledeki birey sayısının bilinmediğinden hareket edilerek $n = t^2 pq / d^2$ formülünden yararlanılmıştır (Yazıcıoğlu & Erdoğan, 2007: 70) ve yapılan hesaplama sonucuna göre araştırma örneklem sayısı 384 olarak belirlenmiştir. Örnekleme dâhil edilecek bireylerin belirlenmesinde ise olasılığa dayalı örnekleme yöntemlerinden *basit tesadüfi örneklem* yönteminden yararlanılmıştır. Basit tesadüfi örneklem yönteminde; tüm birimler ve bireyler eşit seçim şansına sahiptir (Kılıç, 2013: 45). Evreni temsil edecek kabul edilebilir örneklem büyüklüğünü (384

katılımcı) sağlamak için hazırlanan anket Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halka yüz yüze ve çevrimiçi ulaştırılmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci sonunda toplam 405 kişiye ulaşılmıştır ve tüm katılımcıların dönütleri araştırma analizlerine dâhil edilmiştir.

3.5. Araştırmanın Analizleri

Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 24.0 istatistiki veri programında analize tabi tutulmuştur. Araştırma anketinden elde edilen demografik değişkenlere ilişkin tüm verilere yüzde ve sıklık değerleriyle frekans analizi uygulanmıştır. Frekans analizinden sonra ölçekteki Likert ifadelerin güvenilirliği *Cronbach's Alpha* modelinden yararlanılarak analiz edilmiştir. Güvenirlik analizinden sonra ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla *faktör analizi* yapılmıştır. Faktör analizi ile elde edilen ve güvenirlik analizleri yapılmış boyutlar ile demografik değişkenler arasındaki farklılıkların tespiti için *T testi* ve *Analysis of Variance (ANOVA)* testleri uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında oluşturulan anketin yapı geçerliğini ve güvenirliğini test etmek amacıyla 10.03.2024-01.04.2024 döneminde Sinop destinasyonunda yaşayan 105 kişinin katılımı ile pilot test gerçekleştirilmiştir. Testin Cronbach's Alpha katsayısı 0.788 olarak belirlenmiştir. Bu sonuç anketin güvenilir bir veri toplama aracı olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca çalışma kapsamında anketin içerik geçerliğinin sağlanması amacıyla metin ve dil bilimi konularında Sinop Üniversitesi Turizm Fakültesi öğretim üyelerinden görüş alınmıştır. Yapısal geçerlik konusunda ise içerik geçerliği, Cronbach's Alpha katsayısı, açıklayıcı faktör analizi, birleşme, ayrılma ve tek boyutluluk gibi kıstasların yerine getirilmesi gerekmektedir. İçerik geçerliği sonucunda elde edilen geri bildirimler çerçevesinde ankete son hali verilerek Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halka uygulanmıştır.

3.6. Araştırmanın Hipotezleri

Nicel yöntemler uygulanan, betimsel ve açıklayıcı bir araştırma niteliğinde olan bu çalışmanın varsayılan araştırma hipotezleri aşağıda sunulmuştur.

H₁: Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları *cinsiyete* göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₂: Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları *yaşa* göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H3: Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları *eğitim düzeyine* göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H4: Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları *mesleğe* göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H5: Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları *aylık gelire* göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H6: Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları *turizmin etkisini değerlendirme düzeylerine* göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H7: Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları *turistlere bakış açılarına* göre anlamlı farklılık göstermektedir.

4. BULGULAR

Bu bölümde veri toplama süreci içerisinde konu hakkında elde edilen verilere ilişkin yapılan analizler sonucunda ulaşılan bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan yerel halkın; %52.8'i erkek, %53.6'sı 25-60 yaş aralığında, %55.8'i lisans düzeyinde eğitime sahip, %41.2'si kendi işini yapan ve %49.6'sı 25.001 TL-50.000 TL aylık gelire sahip kişilerden oluşmaktadır. Ayrıca araştırmaya katılan yerel halkın %91.1'i turizmi destinasyonları için yararlı olarak değerlendirmektedirler ve yine katılımcıların %87.9'unun destinasyonlarına gelen turistlere yönelik bakış açıları olumlu düzeydedir (Tablo 4.1).

Tablo 4.1 Katılımcıların demografik özellikleri (n=405)

Demografik Özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	191
	Erkek	214
Yaş	15-24 Yaş Arası	42.0
	25-60 Yaş Arası	53.6
	61 Yaş ve Üzeri	4.4
Eğitim	İlköğretim	2.2
	Lise	13.3
	Önlisans	10.1
	Lisans	55.8
	Lisansüstü	18.5
Meslek	Öğrenci	6.9
	Kendi İşini Yapan	41.2
	Özel Sektör Çalışanı	6.9
	Kamu Çalışanı	38.0
	Emekli	4.4
	Ev Hanımı	1.5
	Çalışmayan	1.0
Gelir	0 TL-25,000 TL	31.4
	25,001 TL-50,000 TL	49.6
	50,001 TL ve Üzeri	19.0
Turizmin Etkisini Değerlendirme	Yararlı	91.1
	Zararlı	8.9
Turistlere Bakış Açısı	Olumlu	87.9
	Olumsuz	12.1
Toplam		100

4.2. Güvenirlik Analizine İlişkin Bulgular

Bir araştırmada güvenilirlik analizi; herhangi bir konuda örnekleme oluşturan birimler üzerinden veri toplamak amacı ile oluşturulan ifadelerin kendi aralarında tutarlı olup olmadığını test etmek amacıyla yapılır (Ural & Kılıç, 2005: 258). Güvenirlik analizi için Cronbach's Alpha modeli yaygın şekilde sosyal bilimlerde tercih edilmektedir. İlgili modelde Alpha katsayısı araştırmacıya olası tüm ikiye ayırma kombinasyonları sonucu ortaya çıkacak olan ikiye ayırma katsayılarının bir ortalamasını

vermektedir. Alpha katsayısı 0-1 arası bir değer alır ve istenilen asgari değer 0.70'dir (Altunışık vd., 2007: 116). Bu araştırmada Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerine yönelik algılarının belirlenmesi ölçeğinin güvenirlik analizi sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı .812 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen katsayı değeri ölçeğin güvenilir olduğuna işaret etmektedir (Tablo 4.2).

Tablo 4.2 Araştırma ölçeğine ilişkin güvenirlik analizi sonuçları

N of Items (İfade Sayısı)	Cronbach's Alpha	Örneklem Sayısı	Yüzde (%)
24	.812	405	100

4.3. Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Bu araştırmada uygulanan normallik testi sonuçlarına göre Skewness (çarpıklık) değeri-.1080 ile .493 arasında ve Kurtosis (basıklık) değeri ise .875 ile -.1268 arasında tespit edilmiştir. İlgili değerlerin -1.5 ile +1.5 aralığında tespiti araştırma ölçeğinin normal dağılıma sahip olduğuna işaret etmektedir (Tabachnick & Fidell, 2013). Normal dağılım testinden sonra araştırma ölçeğine açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi ile öncelikle Kaiser-Meyer-Olkin (KMO-Örnekleme Yeterliliği İstatistiği) ve Bartlett's Test of Sphericity (Bartlett's Küresellik Testi) elde edilmektedir. Bartlett's küresellik testi; faktör analizi için değişkenler arasında gerekli olan ilişki düzeyinin yeterli olup olmadığını göstermektedir ($p < 0,05$). Aynı şekilde KMO örneklem yeterliliği de değişkenler arası korelasyonun faktör analizi için yeterli olup olmadığına karar vermede belirleyicidir (Durmuş vd., 2010: 79-80). Açıklayıcı faktör analizi sonucunda (Tablo 4.3); sig. (p)=0,000 anlamlılık düzeyinde KMO değeri .883 olarak belirlenmiştir. Ayrıca Bartlett's Testi sonucu 5263.978 olarak tespit edilmiştir. Bu değer ve elde edilen KMO değeri örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli ve uygun olduğuna işaret etmektedir.

Ölçeğe ilişkin yapılan açıklayıcı faktör analizi kapsamında hem faktör yükleri açısından küçük hem de katsayısı küçük sorular değerlendirme dışı bırakılarak faktör analizinin geçerliğinin artırılması amaçlanmıştır. Yapılan bu iki işlem sonucunda ölçekte yer alan 24 sorudan birisinin (turizm, yerel ekonomiyi desteklemede en önemli sektörlerden biridir) ölçekten çıkartılmasına karar verilmiştir. Faktör analizi sonucunda özdeğeri birden büyük 23 sorudan oluşan altı boyut belirlenmiştir. Bu boyutlar toplam varyansın %69.220'sini açıklamaktadır. Araştırmada elde edilen varyans oranı alanyazına göre kabul edilebilir bir düzeydedir (Altunışık vd., 2007: 347).

Tablo 4.3 Araştırma ölçeğine ilişkin faktör analizi sonuçları (n=405)

Araştırma İfadeleri	TGD	TAPE	TGM	TÇEOE	TKFS	TOSKE	$\bar{x}$
Yörede, turizmin daha fazla gelişimi için çaba sarf edilmelidir.	.841						4.01
Yörede, turizm yatırımları artarak devam etmelidir.	.800						3.80
Yöredeki, turizmin gelişimini destekliyorum.	.770					4.26	4.48
Turizm toplumun önemli bir parçası olmaya devam etmelidir.	.752						4.32
Turizm yerel halkın yaşam kalitesini arttırmaktadır.		.738					3.26
Turizm yerel halkın kültürel gelişimine katkı sağlamaktadır.		.672					3.35
Turizm doğal çevrenin korunmasına ve gelişimine katkıda bulunmaktadır.		.644				3.78	2.56
Turizm yerel halka ekonomik kazanç sağlamaktadır.		.634					2.45
Turizm gelecek nesiller için çevre kalitesini iyileştirmektedir.		.631					2.49
Turizm ile birlikte gelişen kamu hizmetlerinden memnunum.			.768				4.19
Turizmin yaratmış olduğu çevresel değişim ve gelişimden memnunum.			.759				3.99
Turizmin yöreye sağladığı sosyal imkan ve olanaklardan memnunum.			.747			3.49	3.85
Turizmin yöreye sağladığı ekonomik gelişmelerden memnunum.			.726				4.07
Turizm yörede hayat pahalılığına neden olmaktadır.				.834			3.19
Turizm aşırı kalabalıklaşma, gürültü, trafik problemleri gibi sorunlara neden olmaktadır.				.801			2.71
Turizm yöredeki ürün ve hizmet fiyatlarını arttırmaktadır.				.745		4.03	3.27
Turizmin gelişimi çevresel kirliliğe (çöp, vb.) neden olmaktadır.				.733			3.37
Turizmin gelişimi işlerimi olumlu yönde etkilemektedir.					.863		3.71
Yörede turizm olmazsa işlerim çok azalır.					.852	3.01	3.62
Yöredeki turizmin gelişiminden genel olarak bende faydalanmaktayım.					.739		4.16
Turizm yerel halkın tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkilemektedir.						.846	4.20
Turizm yerel halkın kültürel değerlerinin yok olmasına neden olmaktadır.						.757	4.36
Turizm suç, fuhuş, uyuşturucu, vb. sosyal problemlere neden olmaktadır.						.740	4.31
Özdeğerler	3.315	3.070	2.901	2.863	2.386	2.078	
Güvenilirlik Analizi-Alpha	.883	.814	.879	.823	.850	.766	
Açıklanan Varyans (%)	13.814	12.793	12.086	11.929	9.941	8.657	
Toplam Açk. Varyans (%)				69.220			
KMO Yeterliği				.883			
Bartlett's Küresellik				5263.978			
Sig. p değeri				0.000			

Araştırmada faktör analizine ilişkin olarak Dilek vd. (2017) çalışması referans alınmıştır ve ilgili boyutlar; Turizmin Algılanan Pozitif Etkileri (TAPE), Turizmin Doğal Çevre ve Ekonomi Üzerindeki Olumsuz Etkileri (TÇEOE), Turizmin Gelişimine Destek (TGD), Turizmin Gelişiminden Memnuniyet (TGM), Turizmden Kişisel Fayda Sağlama (TKFS) ve Turizmin Olumsuz Sosyo-Kültürel Etkileri (TOSKE) olarak adlanmıştır (Tablo 4.3). Ayrıca yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerine yönelik algılarını değerlendirdikleri araştırma ölçeği boyutlarına (Tablo 4.3); turizmin algılanan pozitif etkileri ($\bar{x}$ =3.78), turizmin doğal çevre ve ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri ($\bar{x}$ =4.03), turizmin gelişimine destek ($\bar{x}$ =4.26), turizmin gelişiminden memnuniyet ($\bar{x}$ =3.49), turizmden kişisel fayda sağlama ($\bar{x}$ =3.01) ve turizmin olumsuz sosyo-kültürel etkileri ($\bar{x}$ =2.50) boyutlarına katılımları pozitif düzeydedir.

4.4. Araştırmanın Fark Test Analiz Sonuçları

T testi; bir değişkene ilişkin iki alt grubun verdiği cevaplar açısından aralarında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılır. T testi uygulanmadan önce grupların varyanslarının eşitliğini test etmek amacıyla Levene testi uygulanır. Homojenlik testi olarak da bilinen Levene testinin kabul edilmesi durumunda hesaplanan t istatistiği değeri ile reddedilmesi durumunda belirlenen t istatistiği değeri farklılık göstermektedir (Ural & Kılıç, 2005: 169-176). Testin tek örneklem için, bağımsız örneklemeler için ve ilişkili ölçümler için uygulamaları vardır.

ANOVA testi ise tek bir bağımsız değişkene ilişkin iki ya da daha fazla grubun ortalamalarının birbirinden farklı olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılmaktadır. ANOVA testi gruplar arasında bulunan farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını göstermekte yetersizdir. Post Hoc, Tukey ve Tamhane's gibi testler ile farkların kaynakları tespit edilmeye çalışılır (Durmuş vd., 2010: 124-128). Bu çalışmada değişkenlere ait alt gruplar arasında farkların analiz edilmesi için T testinden ve ANOVA analizinden yararlanılmıştır.

Araştırmaya dâhil edilen boyutların yerel halkın cinsiyet değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik bağımsız örneklem T testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre; TGD boyutu (.039; $p < 0,05$) dışındaki boyutların hiçbirinde yerel halkın cinsiyet değişkeni ile araştırma boyutları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. TGD boyutunda; erkek yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =4.28) kadın yerel halktan katılımcılara göre ($\bar{x}$ =4.22) algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.4).

Tablo 4.4 Yerel halkın cinsiyet durumları açısından T test analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	t	P
TGD	Kadın	4.22	4.307	.486	.693	.039
	Erkek	4.28				
TAPE	Kadın	3.72	.203	.652	1.281	.201
	Erkek	3.83				
TGM	Kadın	3.52	.145	.704	.534	.594
	Erkek	3.47				
TÇEOE	Kadın	4.05	.063	.801	.516	.606
	Erkek	4.00				
TKFS	Kadın	3.10	.376	.540	1.320	.188
	Erkek	2.94				
TOSKE	Kadın	2.41	.003	.954	1.585	.114
	Erkek	2.58				

Araştırmaya dâhil edilen boyutların yerel halkın yaş değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda; TGD boyutu (.006; $p < 0,05$), TAPE boyutu (.000; $p < 0,05$), TGM boyutu (.000; $p < 0,05$) ve TKFS boyutu (.000; $p < 0,05$) dışındaki boyutların hiçbirinde yerel halkın yaş değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Tablo 4.5 Yerel halkın yaş durumları açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	F	P
TGD	15-24 Yaş Arası	4.38	5.174	.056	2.905	.006
	25-60 Yaş Arası	4.16				
	61 Yaş ve Üzeri	4.23				
TAPE	15-24 Yaş Arası	3.98	8.106	.000	7.842	.000
	25-60 Yaş Arası	3.63				
	61 Yaş ve Üzeri	3.68				
TGM	15-24 Yaş Arası	3.80	11.347	.000	14.008	.000
	25-60 Yaş Arası	3.27				
	61 Yaş ve Üzeri	3.25				
TÇEOE	15-24 Yaş Arası	3.95	.488	.077	2.580	.614
	25-60 Yaş Arası	4.11				
	61 Yaş ve Üzeri	3.73				
TKFS	15-24 Yaş Arası	3.42	7.798	.000	17.176	.000
	25-60 Yaş Arası	2.72				
	61 Yaş ve Üzeri	2.61				
TOSKE	15-24 Yaş Arası	2.47	1.753	.702	.354	.175
	25-60 Yaş Arası	2.54				
	61 Yaş ve Üzeri	2.38				

TGD boyutunda 15-24 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}=4.38$) 25-60 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}=4.16$) göre; TAPE boyutunda 15-24 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}=3.98$) 25-60 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}=3.63$) göre; TGM boyutunda 15-24 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}=3.80$) 25-60 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}=3.27$) göre ve TKFS boyutunda 15-24 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}=3.42$) 25-60

yaş aralığındaki yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}=2.72$) göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.5).

Araştırmaya dâhil edilen boyutların yerel halkın eğitim değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda; TAPE boyutu (.006; $p<0,05$), TÇEOE boyutu (.048; $p<0,05$) ve TKFS boyutu (.023; $p<0,05$) dışındaki boyutların hiçbirinde yerel halkın eğitim değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Tablo 4.6 Yerel halkın eğitim düzeyleri açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	F	P
TGD	İlköğretim	4.00	.746	.561	.403	.806
	Lise	4.36				
	Önlisans	4.28				
	Lisans	4.24				
	Lisansüstü	4.25				
TAPE	İlköğretim	3.62	1.806	.127	3.631	.006
	Lise	3.96				
	Önlisans	3.71				
	Lisans	3.86				
	Lisansüstü	3.47				
TGM	İlköğretim	3.38	1.693	.151	1.637	.164
	Lise	3.62				
	Önlisans	3.40				
	Lisans	3.56				
	Lisansüstü	3.25				
TÇEOE	İlköğretim	4.05	2.404	.049	2.424	.048
	Lise	3.85				
	Önlisans	3.83				
	Lisans	4.02				
	Lisansüstü	4.28				
TKFS	İlköğretim	2.37	.587	.672	2.881	.023
	Lise	3.36				
	Önlisans	3.07				
	Lisans	3.05				
	Lisansüstü	2.71				
TOSKE	İlköğretim	3.00	.153	.961	2.015	.092
	Lise	2.40				
	Önlisans	2.31				
	Lisans	2.46				
	Lisansüstü	2.74				

TAPE boyutunda lise düzeyinde eğitime sahip yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}=3.96$) lisans düzeyinde eğitime sahip yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}=3.86$) ve lisansüstü düzeyde eğitime sahip yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}=3.47$) göre; TÇEOE boyutunda lisansüstü düzeyde eğitime sahip yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}=4.28$) lisans düzeyinde eğitime sahip yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}=4.02$) ve lise düzeyinde eğitime sahip yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}=3.85$) göre ve TKFS boyutunda lise düzeyinde eğitime sahip yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}=3.36$) lisans düzeyinde eğitime sahip yerel halktan katılımcılara

($\bar{x}$ =3.05) ve lisansüstü düzeyde eğitime sahip yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =2.71) göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.6).

Araştırmaya dâhil edilen boyutların yerel halkın meslek değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda TOSKE boyutu (.080; $p < 0,05$), dışındaki boyutların tümünde; TGD boyutu (.000; $p < 0,05$), TAPE boyutu (.000; $p < 0,05$), TGM boyutu (.000; $p < 0,05$), TÇEOE boyutu (.045; $p < 0,05$) ve TKFS boyutu (.000; $p < 0,05$) yerel halkın meslek değişkeni açısından anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 4.7 Yerel halkın meslekleri açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	F	P
TGD	Öğrenci	4.48	2.630	.016	4.399	.000
	Kendi İşini Yapan	4.43				
	Özel Sektör Çalışanı	4.33				
	Kamu Çalışanı	3.99				
	Emekli	4.37				
	Ev Hanımı	4.25				
	Çalışmayan	4.87				
TAPE	Öğrenci	4.15	2.757	.012	6.495	.000
	Kendi İşini Yapan	3.98				
	Özel Sektör Çalışanı	3.89				
	Kamu Çalışanı	3.47				
	Emekli	3.90				
	Ev Hanımı	3.50				
	Çalışmayan	4.40				
TGM	Öğrenci	3.57	4.360	.000	7.058	.000
	Kendi İşini Yapan	3.80				
	Özel Sektör Çalışanı	3.48				
	Kamu Çalışanı	3.13				
	Emekli	3.58				
	Ev Hanımı	3.12				
	Çalışmayan	4.43				
TÇEOE	Öğrenci	3.66	2.062	.057	2.175	.045
	Kendi İşini Yapan	3.99				
	Özel Sektör Çalışanı	3.80				
	Kamu Çalışanı	4.19				
	Emekli	3.91				
	Ev Hanımı	4.04				
	Çalışmayan	3.62				
TKFS	Öğrenci	3.61	2.371	.029	9.323	.000
	Kendi İşini Yapan	3.40				
	Özel Sektör Çalışanı	3.11				
	Kamu Çalışanı	2.50				
	Emekli	2.81				
	Ev Hanımı	2.61				
	Çalışmayan	3.33				
TOSKE	Öğrenci	2.10	1.803	.097	1.899	.080
	Kendi İşini Yapan	2.43				
	Özel Sektör Çalışanı	2.29				
	Kamu Çalışanı	2.68				
	Emekli	2.59				
	Ev Hanımı	2.66				
	Çalışmayan	2.08				

TGD boyutunda kendi işini yapan yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =4.43) kamu çalışanı yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.86) göre; TAPE boyutunda öğrencilik yapan yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =4.15) kendi işini yapan yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.98) ve kamu çalışanı yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.47) göre; TGM boyutunda kendi işini yapan yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =3.80) kamu çalışanı yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.13) göre; TÇEOE boyutunda kamu çalışanı yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =4.19) kendi işini yapan yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.99) göre ve TKFS boyutunda öğrencilik yapan yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =3.61) kamu çalışanı yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =2.68) ve kendi işini yapan yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =2.43) göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.7).

Araştırmaya dâhil edilen boyutların yerel halkın aylık gelir değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda; TGD boyutu (.003; $p<0,05$), TAPE boyutu (.004; $p<0,05$), TGM boyutu (.000; $p<0,05$) ve TKFS boyutu (.000; $p<0,05$) dışındaki boyutların hiçbirinde yerel halkın aylık gelir değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Tablo 4.8 Yerel halkın aylık gelir düzeyleri açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	$\bar{x}$	Levene
TGD	0 TL-25.000 TL	4.08	2.786	.063	5.888	.003
	25.001 TL-50.000 TL	4.40				
	50.001 TL ve Üzeri	4.17				
TAPE	0 TL-25.000 TL	3.62	4.925	.008	5.496	.004
	25.001 TL-50.000 TL	3.92				
	50.001 TL ve Üzeri	3.68				
TGM	0 TL-25.000 TL	3.25	7.331	.001	8.334	.000
	25.001 TL-50.000 TL	3.69				
	50.001 TL ve Üzeri	3.36				
TÇEOE	0 TL-25.000 TL	4.04	2.074	.127	1.216	.297
	25.001 TL-50.000 TL	3.97				
	50.001 TL ve Üzeri	4.15				
TKFS	0 TL-25.000 TL	2.83	4.526	.011	12.441	.000
	25.001 TL-50.000 TL	3.30				
	50.001 TL ve Üzeri	2.56				
TOSKE	0 TL-25.000 TL	2.50	.975	.378	1.083	.340
	25.001 TL-50.000 TL	2.44				
	50.001 TL ve Üzeri	2.65				

TGD boyutunda 25.001 TL-50.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =4.40) 0 TL-25.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =4.08) göre; TAPE boyutunda 25.001 TL-50.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =3.92) 0 TL-25.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.62) göre; TGM boyutunda 25.001 TL-50.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcıların

($\bar{x}$ =3.69), 50.001 TL ve üzeri aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.36) ve 0 TL-25.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.25) göre ve TKFS boyutunda 25.001 TL-50.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =3.30), 50.001 TL ve üzeri aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =2.83) ve 0 TL-25.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =2.56) göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.8).

Araştırmaya dâhil edilen boyutların yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin etkisini değerlendirme değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik bağımsız örneklem T testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre TKFS boyutu (.229; $p < 0,05$) dışındaki boyutların tümünde yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin etkisini değerlendirme değişkenlerine ile araştırma boyutları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 4.9 Yerel halkın turizmin etkilerini değerlendirme düzeyleri açısından T test analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	Varyansların Eşitliği Testi				
		$\bar{x}$	Levene	p	t	P
TGD	Yararlı	4.31	10.743	.001	3.168	.003
	Zararlı	3.69				
TAPE	Yararlı	3.89	7.565	.006	6.506	.000
	Zararlı	2.68				
TGM	Yararlı	3.58	1.986	.160	5.057	.000
	Zararlı	2.61				
TÇEOE	Yararlı	3.99	.095	.757	-2.630	.012
	Zararlı	4.40				
TKFS	Yararlı	3.04	.082	.775	1.220	.229
	Zararlı	2.78				
TOSKE	Yararlı	2.42	.853	.356	-4.991	.000
	Zararlı	3.38				

TGD boyutunda destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini yararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =4.31) destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini zararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.69) göre; TAPE boyutunda destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini yararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =3.89) destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini zararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =2.68) göre; TGM boyutunda destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini yararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =3.58) destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini zararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =2.61) göre; TÇEOE boyutunda destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini zararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =4.40) destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini yararlı olarak

değerlendiren yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.99) göre ve TOSKE boyutunda destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini zararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =3.38) destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini yararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =2.42) göre algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.9).

Araştırmaya dâhil edilen boyutların yerel halkın destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik bağımsız örneklem T testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre boyutların tümünde yerel halkın destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı değişkenlerine ile araştırma boyutları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 4.10 Yerel halkın turistlere bakış açısına yönelik T test analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	t	P
TGD	Olumlu	4.32	17.856	.000	3.113	.003
	Olumsuz	3.78				
TAPE	Olumlu	3.93	3.744	.054	8.598	.000
	Olumsuz	2.71				
TGM	Olumlu	3.60	4.491	.035	5.109	.000
	Olumsuz	2.71				
TÇEOE	Olumlu	3.96	3.317	.069	-4.648	.000
	Olumsuz	4.52				
TKFS	Olumlu	3.07	.072	.788	2.579	.012
	Olumsuz	2.58				
TOSKE	Olumlu	2.41	.238	.626	-4.579	.000
	Olumsuz	3.16				

TGD boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =4.32) destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.78) göre; TAPE boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =3.93) destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =2.71) göre; TGM boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =3.60) destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =2.71) göre; TÇEOE boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =4.52) destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =3.96) göre; TKFS boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =3.07) destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}$ =2.58) göre ve TOSKE boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcıların ($\bar{x}$ =3.16) destinasyonlarındaki

turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcılara ($\bar{x}=2.41$) göre algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.10).

Araştırma hipotezlerine yönelik yapılan analizler sonucunda hipotezlerin tümünün “*kabul*” edildiği tespit edilmiştir. (Tablo 4.11).

Tablo 4.11 Araştırma hipotezleri analiz sonuçları

No	Hipotezler	Kabul/Ret
H₁:	Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları <i>cinsiyete</i> göre anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H₂:	Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları <i>yaşa</i> göre anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H₃:	Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları <i>eğitim düzeyine</i> göre anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H₄:	Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları <i>mesleğe</i> göre anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H₅:	Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları <i>aylık gelire</i> göre anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H₆:	Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları <i>turizmin etkisini değerlendirme düzeylerine</i> göre anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H₇:	Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerinin varlığına ilişkin algıları <i>turistlere bakış açılarına</i> göre anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>

5. SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan anket aracılığıyla Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halka yüzyüze ve çevrimiçi ulaşılmaya ve turizme ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sürecinde elde edilen verilerin analizi sonucunda; araştırmaya katılan yerel halkın çoğunluğunun erkek, 25-60 yaş aralığında, lisans düzeyinde eğitime sahip, kendi işini yapan ve 25.001 TL-50.000 TL aylık gelire sahip kişilerden oluştuğu ve yine araştırmaya katılan yerel halkın çoğunluğunun turizmi destinasyonları için yararlı olarak değerlendirdikleri ve destinasyonlarına gelen turistlere yönelik bakış açılarının olumlu düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Yerel halkın destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerine yönelik algılarını değerlendirdikleri araştırma ölçeği boyutlarına; turizmin algılanan pozitif etkileri ($\bar{x}=3.78$), turizmin doğal çevre ve ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri ($\bar{x}=4.03$), turizmin gelişimine destek ($\bar{x}=4.26$), turizmin gelişiminden memnuniyet ($\bar{x}=3.49$), turizmden kişisel fayda sağlama ($\bar{x}=3.01$) ve turizmin olumsuz sosyo-kültürel etkileri ($\bar{x}=2.50$) boyutlarına katılımları pozitif düzeydedir. Ayrıca turizmin gelişimine destek boyutunda; erkek yerel halktan katılımcıların kadın yerel halktan katılımcılara göre algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Turizmin gelişimine destek boyutunda; 15-24 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcıların 25-60 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcılara göre; turizmin algılanan pozitif etkileri boyutunda 15-24 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcıların 25-60 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcılara göre; turizmin gelişiminden memnuniyet boyutunda 15-24 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcıların 25-60 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcılara göre ve turizmden kişisel fayda sağlama boyutunda 15-24 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcıların 25-60 yaş aralığındaki yerel halktan katılımcılara göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Turizmin algılanan pozitif etkileri boyutunda lise düzeyinde eğitime sahip yerel halktan katılımcıların lisans düzeyinde eğitime sahip yerel halktan katılımcılara ve lisansüstü düzeyde eğitime sahip yerel halktan katılımcılara göre; turizmin doğal çevre ve ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri boyutunda lisansüstü düzeyde eğitime sahip yerel halktan katılımcıların lisans düzeyinde eğitime sahip yerel halktan katılımcılara ve lise düzeyinde eğitime sahip yerel halktan katılımcılara göre ve turizmden kişisel fayda sağlama boyutunda lise düzeyinde eğitime sahip yerel halktan katılımcıların lisans düzeyinde

eğitime sahip yerel halktan katılımcılara ve lisansüstü düzeyde eğitime sahip yerel halktan katılımcılara göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Turizmin gelişimine destek boyutunda kendi işini yapan yerel halktan katılımcıların kamu çalışanı yerel halktan katılımcılara göre; turizmin algılanan pozitif etkileri boyutunda öğrencilik yapan yerel halktan katılımcıların kendi işini yapan yerel halktan katılımcılara ve kamu çalışanı yerel halktan katılımcılara göre; turizmin gelişiminden memnuniyet boyutunda kendi işini yapan yerel halktan katılımcıların kamu çalışanı yerel halktan katılımcılara göre; turizmin doğal çevre ve ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri boyutunda kamu çalışanı yerel halktan katılımcıların kendi işini yapan yerel halktan katılımcılara göre ve turizmden kişisel fayda sağlama boyutunda öğrencilik yapan yerel halktan katılımcıların kamu çalışanı yerel halktan katılımcılara ve kendi işini yapan yerel halktan katılımcılara göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Turizmin gelişimine destek boyutunda 25.001 TL-50.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcıların 0 TL-25.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara göre; turizmin algılanan pozitif etkileri boyutunda 25.001 TL-50.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcıların 0 TL-25.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara göre; turizmin gelişiminden memnuniyet boyutunda 25.001 TL-50.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcıların, 50.001 TL ve üzeri aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara ve 0 TL-25.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara göre ve turizmden kişisel fayda sağlama boyutunda 25.001 TL-50.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcıların, 50.001 TL ve üzeri aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara ve 0 TL-25.000 TL aylık gelire sahip yerel halktan katılımcılara göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir

Turizmin gelişimine destek boyutunda destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini yararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcıların destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini zararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcılara göre; turizmin algılanan pozitif etkileri boyutunda destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini yararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcıların destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini zararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcılara göre; turizmin gelişiminden memnuniyet boyutunda destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini yararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcıların destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini zararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcılara göre; turizmin doğal çevre ve ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri boyutunda destinasyonlarındaki turizm

faaliyetlerini zararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcıların destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini yararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcılara göre ve turizmin olumsuz sosyo-kültürel etkileri boyutunda destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini zararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcıların destinasyonlarındaki turizm faaliyetlerini yararlı olarak değerlendiren yerel halktan katılımcılara göre algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Turizmin gelişimine destek boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcıların destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcılara göre; turizmin algılanan pozitif etkileri boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcıların destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcılara göre; turizmin gelişiminden memnuniyet boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcıların destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcılara göre; turizmin doğal çevre ve ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcıların destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcılara göre; turizmden kişisel fayda sağlama boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcıların destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcılara göre ve turizmin olumsuz sosyo-kültürel etkileri boyutunda destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumsuz olan yerel halktan katılımcıların destinasyonlarındaki turistlere bakış açısı olumlu olan yerel halktan katılımcılara göre algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sürecinin yürütüldüğü Sinop destinasyonu yerel yönetimlerine yönelik olarak şu öneriler geliştirilmiştir;

- Sinop destinasyonunda yaşayan yerel halkın büyük çoğunluğunun turizmi olumlu algılaması araştırmanın önemli sonuçlarındandır. Bu durumu daha da pekiştirmek için yerel yönetimler düzenli bilgilendirme toplantıları, çalıştaylar ve seminerler aracılığıyla turizmin ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel faydaları hakkında bilgiler sunabilirler.
- Sürdürülebilir turizm stratejileri geliştirme, planlama ve uygulama süreçlerine yerel halkın katılımını teşvik edecek çalışmalar yapılabilir.
- Turizmin gelişimi ve geleceği açısından yerel yönetimler özellikle gençlerde turizm

bilincini arttıracak etkinlikler düzenleyerek turizm faaliyetlerine gönüllü katılımları sağlayabilir. Ayrıca gençlerin turizm sektöründe kariyer yapmalarını sağlayacak eğitim ve staj programları geliştirilebilir.

➤ Yerel halkın turizmin doğal çevre üzerindeki olumsuz algıları dikkate alarak sürdürülebilir turizm ilkeleri kapsamında çevre koruma önlemleri (atık yönetimi, su tasarrufu, enerji verimliliği, biyoçeşitliliğin korunması, vb.) alınmalı, uygulanmalı ve denetlenmelidir.

➤ Yine aynı şekilde yerel halkın turizmin ekonomi üzerindeki olumsuz algıları dikkate alınarak yerel marka geliştirme çalışmaları, yeni iş kolları oluşturma ve turistik işletmelerin sayılarının artırılması çalışmaları yürütülmelidir.

➤ Yerel turizm desteklenerek, yerel ürünlerin, yöresel lezzetlerin, festivallerin, panayırların, el sanatlarının desteklenmesine ve tanıtımına yönelik faaliyetler yapılabilir.

➤ Doğası ile ön plana çıkan Sinop destinasyonunda turizm faaliyetlerine yönelik doğa dostu projeler geliştirilebilir.

➤ Sinop destinasyonun ulaşım, otopark ve altyapı sorunlarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülebilir.

➤ Özellikle sosyal medya aracılığıyla Sinop destinasyonunu tanıtım stratejileri geliştirilebilir.

Araştırma sonuçları kapsamında Sinop turizm paydaşlarına yönelik olarak şu öneriler geliştirilmiştir;

➤ Turizm işletmeleri ve sivil toplum kuruluşları ile beraber yerel halkın turizm faaliyetlerine katılımını artıracak ortak projeler geliştirilebilir. Örneğin; Sinop'a özgü yerel ürünler ve el sanatları turistik tanıtım organizasyonlarında desteklenebilir.

➤ Turizm paydaşları turistik faaliyetleri ve planları hakkında web siteleri ve sosyal medya kanalları aracılığıyla yerel halkı bilgilendirebilir.

➤ Turizm faaliyetlerinde yerel halkın gönüllü ve sosyal katılımı teşvik edilip ziyaretçilerle bağlarının güçlendirilmesi desteklenebilir.

➤ Destinasyonda sürdürülebilir turizmin gerçekleştirilebilmesi için turistik işletmeler çevreye duyarlı işletme politikaları benimseyebilir. Yenilenebilir enerji kaynakları, atık yönetimi, su ve enerji tasarrufu gibi uygulamalar işletmelere entegre edilebilir.

- Yerel ekonomiyi desteklemek adına turistik işletmeler tedarik zincirlerinde yerel esnafa ve üreticilere öncelik tanıyabilir.
 - Sinop destinasyonunda turizmin gelişimi ve ziyaretçi memnuniyeti için konaklama, yeme ve içme mekânlarında kalite kontrol sistemleri oluşturularak hizmet kalitesi arttırılabilir.
 - Sinop destinasyonun turizmde güçlü yönlerine vurgu yapılarak Sinop'a özgü marka kimliği oluşturulabilir.
 - Sinop destinasyonunu ziyaret edenlerin beklentileri, ihtiyaçları ve değerlendirmeleri analiz edilerek bu doğrultuda pazarlama ve kampanya stratejileri geliştirilebilir.
 - Sinop'un kültürünü ve doğal güzelliklerini yansıtan farklı temalarda turlar düzenlenebilir.
 - Sinop'un tarihi ve kültürel değerlerini korumaya yönelik uygulamalara ve projelere destek verilebilir.
 - Turizm sektöründeki gelişmeler yakından takip edilerek yenilikçi uygulamaların ve teknolojilerin kullanılması yaygınlaştırılabilir.
- Elde edilen sonuçlar ve araştırma amacı doğrultusunda sonraki araştırmalara ve araştırmacılara yönelik olarak şu öneriler geliştirilmiştir;
- Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılarak yerel halkın algıları ortaya konmuştur. Sonraki araştırmalarda ise turizm paydaşlarının, yerel yönetimlerin ve yerel halkın algılarını incelemek için nicel ve nitel yöntemler birlikte kullanılarak çalışmalar yürütülebilir.
 - Sinop destinasyonunun kendine özgü tarihi ve kültürel değerleri dikkate alınarak turizm algısının bu unsurlarla etkileşimi üzerine çalışmalar yapılabilir.
 - Sinop destinasyonu ile farklı destinasyonlar arasında ortak sorun ve çözüm stratejileri geliştirecek çalışmalar yapılabilir.
 - Sinop destinasyonundaki turizm algısını farklı disiplinler açısından (sosyoloji, psikoloji, ekonomi, peyzaj, vb.) değerlendiren çalışmalar yürütülebilir.
 - Sonraki çalışmalarda Sinop destinasyonunda turizmin alt dalları (ekoturizm, gastronomi ve kruvaziyer turizminin etkileri gibi) özelinde çalışmalar yürütülebilir.
 - Turizmin Sinop yerel halkının yaşam kalitelerine etkisine yönelik çalışmalar

yürütülebilir.

- Bu çalışma belli bir zaman diliminde gerçekleştiğinden dolayı daha sonraki yıllarda özellikle ülkede veya destinasyonda meydana gelen önemli olaylardan sonra (salgın hastalıklar, terör, siyasi nedenler, deprem, savaş, vb.) yerel halkın turizm algısındaki değişiklikleri ölçmek adına benzer çalışmalar tekrarlanabilir.
- Sinop destinasyonunda uygulanan turizm stratejilerinin ve politakalarının yerel halk ve ziyaretçiler tarafından algılanma ve değerlendirme düzeylerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Sinop destinasyonu ile benzer özelliklere sahip diğer destinasyonları karşılaştıran çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Acuner E., Küçük, K., Keskin C. ve Ergin, E. (2021). Yerel halkın turizme ilişkin tutumlarına yönelik bir araştırma: Huser Yaylası örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 12(2), 266-283.
- Agrawal, A. and Gibson, C. C. (1999). Enchantment and disenchantment: the role of community in natural resource conservation. *World Development*, 27(4), 629-649.
- Akova, O. (2006). Yerel halkın turizmin etkilerini algılamalarına ve tutumlarına yönelik bir araştırma. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1(2), 77-109.
- Akputat, A. N. ve Polat Üzümcü, T. (2019). Turistik destinasyonlarda turizmin etkilerine yerel halkın bakış açısı: Çeşme örneği. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 6(4), 448-463.
- Aktaş, G. (2007). Turizmde destinasyon pazarlaması. (O. İçöz, Ed.). *Genel turizm-turizmde temel kavramlar ve ilkeler*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Alaeddinoğlu, F. (2007). Van halkının turisti ve turizmi algılama şekli. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 5(1), 1-16.
- Alaeddinoğlu, F. ve Tekin, M. K. (2020). Turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel açıdan yerel halkın yaşam kalitesine etkileri. Batman örneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 29(2), 243-257.
- Altay, T. ve Aydın, F. (2020). Yerel halkın turizme yaklaşımı: Safranbolu örneği. *Türk Coğrafya Dergisi*, 75, 81-94.
- Altıntaş, V. (2010). *Turizm gelişiminin yerel halkın yaşam kalitesi üzerine etkileri: Alanya bölge modeli*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Altunışık, R., Çoşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı (5. bs)*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Anand, A. (1997). *Advance dictionary of tourism*. New Delhi: Sarup&Sons.
- Andereck, K. and Nyaupane, G. (2011). Exploring the nature of tourism and quality of life perceptions among residents. *The Journal of Travel Research*, 50(3), 248-260.
- Andereck, K. L., Valentine, K. M., Knopf, R. C. and Vogt, C. A. (2005). Residents perceptions of community tourism impacts. *Annals of Tourism Research*, 32(4), 1056-1076.
- Araboğa, Y. (2018). *Bitlis ilinin turizm potansiyeli ve yerel halkın turizm olgusuna bakış açısı*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Ataman, D. (2019). *Mardin halkının turizmin etkilerine yönelik algıları*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Atsız, O. (2021). Az gelişmiş bir destinasyonda yerel halkın turizme yönelik desteği: Yozgat örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 32(2), 224-236.
- Baykan, E. (2007). *Turizmin yerel kültür üzerindeki etkilerinin yöre halkı tarafından algılanması: Ürgüp yöresine yönelik bir uygulama*. (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Biçici, F. (2014). Datça yerel halkının sürdürülebilir turizm gelişimine ve turizm işletmelerine yönelik tutumları. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 10(1), 19-35.
- Boğan, E. ve Sarıışık, M. (2016). Yerel halkın turizm faaliyetine yönelik görüş ve algılamalarının belirlenmesi üzerine Alanya'da bir araştırma. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(2), 325-342.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination of the future. *Tourism Management*, 21(1), 97-116.
- Burkart, A. J. and Medlik, S. (1974). *Tourism: past, present and future*. London: Heinemann.
- Cengiz, E. ve Kırkbir, F. (2007). Yerel halk tarafından algılanan toplam turizm etkisi ile turizm desteği arasındaki ilişkiye yönelik yapısal bir model önerisi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 19-37.
- Çakıcı, C., Yenipınar, U. ve Benli, S. (2014). Yavaş şehir hareketi: Seferihisar halkının tutum ve algıları ile yaşam doyumları. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 11(3), 26-41.
- Çavuş, S. and Tanrisevdi, A. (2003). Resident's attitudes toward tourism development: a case study in Kuşadası, Turkey. *Tourism Analysis*, 7(3-4), 259-269.
- Çelik, S. (2019). Does tourism reduce social distance? A study on domestic tourists in Turkey. *Anatolia*, 30(1), 115-126.
- Çelikkanat, N. (2015). *Yerel halkın turizme bakış açısı: Bodrum ilçesi örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çelikkanat, N. ve Güçer, E. (2014). Yerel halkın turizme bakış açısı: Bodrum ilçesi örneği. 15. *Ulusal Turizm Kongresi*, Kasım 13-16, Ankara.
- Çolak, O. ve Batman, O. (2021). Turizmin sosyo-kültürel etkileri: Taraklı'da bir araştırma. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 149-174.
- Çuhadar, M. (2006). *Turizm sektöründe talep tahmini için yapay sinir ağları kullanımı ve diğer yöntemlerle karşılaştırmalı analizi (Antalya ilinin dış turizm talebinde uygulama)*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Dilek, S. E., Çoban, Ö. ve Harman, S. (2017). Hasankeyf halkının turizmin gelişimine yönelik tutumu. *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 6(2), 59-72.
- Doğan, H. Z. (1989). Forms of adjustment: sociocultural impacts of tourism. *Annals of Tourism Research*, 16(2), 216-236.

- Doğan, H. ve Üngüren, E. (2010). Alanya halkının turizme sosyo-kültürel açıdan bakışı. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(4), 396-415.
- Duran, E. (2013). Yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimine yönelik tutumları: Bozcaada örneği. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 3(2), 77-79.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS’le veri analizi (Tıpkı üçüncü basım)*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Elibol, A. (2020). Yeşilova yerel halkının ilçe turizmine bakış açılarının belirlenmesi. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 171-190.
- Emekli, G., İbrahimov, A. ve Soykan, F. (2006). Turizmde küreselleşmeye coğrafi yaklaşımlar ve Türkiye. *Ege Üniversitesi Ege Coğrafya Dergisi*, 15, 1-16.
- Erdem, A. (2017). *Turizm faaliyetlerinin yerel halk tarafından nasıl algılandığının tespitine yönelik bir çalışma: Kayseri örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Eren, R. ve Aypek, N. (2012). Kırsal turizm bölgesinde yerel halkın turizmin gelişimine karşı tutumları: Cumalıkızık köyü örneği. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 2(2), 43-47.
- Erkuş, G. (2021). *Yerel halkın turizm algısının turizm desteğindeki etkisi: Midyat örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.
- Eser, K., Çelik, N. ve Yıldız, O. (2018). Turizmin yerel halkın yaşam kalitesi üzerindeki etkileri: Muğla-Akyaka örneği. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 10(2), 60-73.
- Esman, M. (1984). Tourism as ethnic preservation: the Cajuns of Louisiana. *Annals of Tourism Research*, 1, 451-467.
- Farhadi Andarabi, F. (2012). *Cittaslow markasına sahip şehirlerde yerel halkın turizme yaklaşımı üzerine bir analiz: Seferihisar örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Giritlioğlu, İ. ve Avcıkurt, C. (2010). Şehirlerin turistik bir ürün olarak pazarlanması, örnek şehirler ve Türkiye’deki şehirler üzerine öneriler (derlemeden oluşmuş bir uygulama). *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 74-89.
- Goeldner, C. R. and Brient Ritchie, J. R. (2011). *Tourism: principles, practices, philosophies*, (12. Ed.). New Jersey: John Wiley and Sons.
- Güneş, E. ve Alagöz, G. (2018). Yerel halkın turizm algısı: Erzincan’da bir araştırma. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 409-442.
- Gürbüz, A. (2002). Turizmin sosyal çevreye etkisi üzerine bir araştırma. *Teknoloji Dergisi*, 1-2, 49-59.
- Gürsoy, D., Chi, C. and Dyer, P. (2010). Locals’ attitudes toward mass and alternative tourism: the case of Sunshine Coast, Australia. *Journal of Travel Research*, 49(3), 381-394.

- Hançer, Ş. ve Mancı, A.R. (2017). Yerel halkın turizme bakış açısının belirlenmesi üzerine bir araştırma: Diyarbakır örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(4), 70-91.
- İmre, N. (2020). Yerel halkın turizme bakış açısının belirlenmesi: Kemaliye örneği. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1), 1-16.
- Jayapalan, N. (2001). *Introduction to tourism*. New Delhi: Atlantic Publishers&Distributors.
- Karakaş, A. ve Şengün, H. İ. (2017). Yerel halkın turizm faaliyetlerine yönelik tutumları. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(15), 183-202.
- Kervankıran, İ. (2014). Beypazarı/Ankara örneğinde turizmin ekonomik, toplumsal ve çevresel etkilerine yerel halkın yaklaşımı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 133-153.
- Keskin, E. ve Çontu, M. (2011). Mustafapaşa (Sinassos) kasabasında yaşayan halkın turizme bakış açısını belirlemeye yönelik bir alan araştırması. *Aksaray Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 3(2), 37-55.
- Kılıç, S. (2013). İstatistiki ifadeyle... *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-46.
- Kim, G., Duffy, L. and Moore, D. (2020). Tourist attractiveness: measuring residents' perception of tourists. *Journal of Sustainable Tourism*, 1-19.
- Kozak, N., Akoğlan Kozak, M. ve Kozak, M. (2014). *Genel turizm ilkeler-kavramlar (Gözden geçirilmiş 15. Bs.)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2024). *Turizm istatistikleri*. <https://yigm.ktb.gov.tr/tr9851/turizm-istatistikleri.html>, Erişim Tarihi: 08.05.2024.
- Liu, J. C. and Var, T. (1986). Resident attitudes toward tourism impacts in Hawaii. *Annals of Tourism Research*, 13(2), 193-214.
- Mansuroğlu, S. (2006). Turizm gelişmelerine yerel halkın yaklaşımlarının belirlenmesi: Akseki/Antalya örneği. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 19(1), 35-46.
- Muganda, M., Sirima, A. and Ezra, P. M. (2013). The role of local communities in tourism development: Grassroots perspectives from Tanzania. *Journal of Human Ecology*, 41(1), 53-66.
- Nunkoo, R. and Ramkinson, H. (2010). Resident's satisfaction with community attributes and support for tourism. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 35, 171-190.
- Olalı, H. (1990). *Turizm politikası ve planlaması*. İstanbul: İşletme Fakültesi Yayınları.
- Özaltın Türker, G. (2020). Turizmin etkileri olumlu mu, olumsuz mu? Türkiye'de yapılmış çalışmalara yönelik bir inceleme. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1477-1492.
- Özaltın Türker, G. ve Türker, A. (2014). Yerel halkın turizm etkilerini algılama düzeyi turizm desteğini nasıl etkiler: Dalyan destinasyonu örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(1) 81-98.

- Özdemir, M. ve Kervankıran, İ. (2011). Turizm ve turizmin etkileri konusunda yerel halkın yaklaşımlarının belirlenmesi: Afyonkarahisar örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 24, 1-25.
- Özel, Ç. H. (2014). Turizmin sosyo-kültürel boyutta ortaya çıkardığı etkilerin incelenmesi: Marmaris örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 42, 57-68.
- Öztürk, A. B., Özer, O. and Çalışkan, U. (2015). The relationship between local residents' perceptions of tourism and their happiness: a case of Kusadasi, Turkey. *Tourism Review*, 70(3), 232-242.
- Pala, G. (2019). *Yerel halkın turizmin sosyokültürel etkilerine bakışı ile kültürel duyarlılık düzeyleri arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Raina, A. K. (2005). *Ecology, wildlife and tourism development, principles, practices and strategies*. New Delhi: Sarup and Sons.
- Simmons, D. G. (1994). Community participation in tourism planning. *Tourism Management*, 15(2), 98-99.
- Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2024). *Gezilecek yerler*. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sinop/gezilecekyer> Erişim Tarihi: 26.04.2024.
- Sinop Kent Rehberi. (t.y.). *Mutluluğun başkenti, anadolu'nun en kuzeyi*. Sinop: Sinop İl Özel İdaresi-Lizart Ajans.
- Solmaz, C. (2014). Yerel halkın bölge turizmine bakış açısının belirlenmesi: Burdur'da bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(10), 91-105.
- Sürme, F. B. (2023). *Tarihi kapadokya bölgesi Niğde ili turizm potansiyeli ve yerel halkın turizm algısının incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Şahbaz, R. P. ve Karaçar, E. (2013). Yerel çekiciliklerin turizme kazandırılmasına yönelik yöre halkının tutumları: Çankırı Tuz Mağarası örneği. *Journal of Tourism&Gastronomy Studies*, 1(4), 12-19.
- Şentürk, B. (2019). *Edremit ilçesi yerel halkının turizm gelişimine yönelik algısı*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Tabachnick, B. G. and Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson.
- Tanburacı, M. ve Mancı, A. R. (2020). Yerel halkın turizme bakış açısı: Şanlıurfa örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 2924-2944.
- The United Nations World Tourism Organization- UNWTO (2025). *Glossary of tourism terms*. <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms> Erişim Tarihi: 07.04.2025.
- Tinsley, R. and Lynch, P. (2001). Small tourism business networks and destination development. *International Journal of Hospitality Management*, 20(4), 367-378.

- Tosun, C. ve Bilim, Y. (2004). Şehirlerin turistik açıdan pazarlanması: Hatay örneği. *Anatolia: Turizm Araştırması Dergisi*, 15(2), 125-138.
- Türk Dil Kurumu-TDK. (2025a). *Destinasyon*. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 23.02.2025.
- Türk Dil Kurumu-TDK. (2025b). *Algı*. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 23.03.2025.
- Türk Dil Kurumu-TDK. (2025c). *Turizm*. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 26.03.2025.
- Türk Dil Kurumu-TDK. (2025d). *Yerel*. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 26.03.2025.
- Türk Dil Kurumu-TDK. (2025e). *Halk*. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 26.03.2025.
- Türker, N., Selçuk, Ş. ve Özyıldırım, A. (2016). Turizmin yerel halkın yaşam kalitesi üzerine etkisi: Safranbolu örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 1-13.
- Türkiye İstatistik Kurumu-TÜİK. (2024a). *Sinop turizm verileri*. <https://biruni.tuik.gov.tr/ilgosterge/?locale=tr> Erişim Tarihi: 26.04.2024.
- Türkiye İstatistik Kurumu-TÜİK. (2024b). *Sinop nüfus verileri*. <https://biruni.tuik.gov.tr/ilgosterge/?locale=tr> Erişim Tarihi: 08.05.2024.
- Uğur, İ. (2020). Yerel halkın turizmin çevresel etkileri konusundaki beklenti ve algılarının belirlenmesi. *Anasay*, 4(12), 165-182.
- United Nations. (2008). *International Recommendations for Tourism Statistics 2008*. New York: United Nations Publication.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ünal, A. (2020). Destinasyonda yaşayan yerel halkın turistler hakkındaki algılarının belirlenmesine yönelik bir araştırma: Göbeklitepe örneği. *Journal of Yasar University*, 15(59), 560-569.
- Ünal, A., Çelen, O., Bayar, S. B. ve Tuna, M. (2020). A research on the evaluation of the effects of tourism by local people in cittaslow destination. *Tourism and Recreation*, 2(Ek 1), 76-82.
- Walpole, M. J. and Goodwin H. J. (2000). Local economic impacts of dragon tourism in Indonesia. *Annals of Tourism Research*, 27(3), 559-576.
- Weaver, D. B. and Lawton, L. J. (2001). Resident perceptions in the urban-rural fringe. *Annals of Tourism Research*, 28(2), 439-458.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2007). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri (Genişletilmiş ikinci baskı)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldırım, M. ve Öztürk Deniz, F. (2018). Turizmin yerel halkın sosyo-kültürel yapısına etkisi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 79-91.
- Yılmaz, B. (2013). Yeni dünya düzeninde medya kitle psikolojisi ve algı yönetimi. *İdarecinin Sesi Dergisi*, 3(156), 30-36.

- Yiğit, M. ve Akçay, S. (2022). Giresun’da yaşayan yerel halkın ekoturizme yönelik algılarının belirlenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 178-189.
- Yoon, Y., Gursoy, D. and Chen, J. (2001). Validating a tourism development theory with structural equation modeling. *Tourism Management*, 22(4), 363-372.
- Zerman, S. (2020). *Yerel halk*. <https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/yerel-halk>, Erişim Tarihi: 23.05.2024.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Gamze AYDIN

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu

Lise : Ertuğrul Gazi Lisesi, 2009

Lisans : Mustafa Kemal Üniversitesi, 2014

Yüksek Lisans : Sinop Üniversitesi, 2024

Mesleki Deneyim

İş Yeri : Gruptekno Mak.-İnş.-Müh. ve San. LTD. ŞTİ.

Yayın Listesi :

Aydın, G., Kömürcüoğlu, Ö. ve Ünal, A. (2023). Türkiye’de Turizm Eğitiminin Güncel Durumunun Tespitine Yönelik Bir Araştırma. III. International Conference on Scientific and Academic Research, 25-26 Aralık 2023, ss. 231, Konya. ISBN: 978-625-6530-75-1.

Aydın, G., Kömürcüoğlu, Ö. ve Ünal, A. (2024). Uluslararası Yönetim ve Sosyal Bilimler Kongresi’nde Tam Metin Yayınlanmış Bildirilerin Analizi. 13. Uluslararası Yönetim ve Sosyal Bilimler Kongresi, 20-21 Nisan 2024, ss. 55-71, İstanbul. ISBN: 978-605-71623-7-3.

Kömürcüoğlu, Ö., Aydın, G. ve Ünal, A. (2023). Somut Kültürel Miras: Dünya ve Türkiye Değerlendirmesi. III. International Conference on Scientific and Academic Research, 25-26 Aralık 2023, ss. 209, Konya. ISBN: 978-625-6530-75-1.

Kömürcüoğlu, Ö., Aydın, G., Ünal, A. ve Çilesiz, E. (2024). Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT): Kavramlar ve Gelişmeler. Turizm ve Sosyal Medya Teori ve Uygulamalar. (Editör: Buket BULUK EŞİTTİ), ss. 1-21, Paradigma Akademi Yayınları, Çanakkale. ISBN: 978-625-6321-88-5.

- Ünal, A., Çilesiz, E. ve Aydın, G. (2025). Yerli Turistlerin Destinasyon İmaj Algılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Sinop Örneği. 14. Uluslararası Yönetim ve Sosyal Bilimler Kongresi, 24-26 Ocak 2025, ss. 31-38, İstanbul. ISBN: 978-605-71623-9-7.
- Ünal, A., Demirel, K. B. ve Aydın, G. (2024). Akıllı Turizm Konusunda YÖKTEZ'de Yayınlanmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. II. Uluslararası Sanat ve Sosyal Bilimler Kongresi, 24-26 Ekim 2024, ss. 702-711, Antalya. ISBN: 978-625-5548-05-4.
- Ünal, M., Aydın, G. ve Başar, B. (2024). Sinop Destinasyonunun Tarihi ve Kültürel Miras Öğelerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, 10(2), 271-286.